

De Tre Kjederledd

1/11

Odd Fellow Ordenens Magasin • 89. årgang

Foto: Joris Lugtigheid

Landssaken 2012

side 6

Intervju med
Stor Kapellan
Jorun Michelet side 4

Intervju med den
sveitsiske Stor Sire
side 16

Brita Almaas:
Om logesalen – en
orientering side 20

Leiren

Et av de sentrale satsingsområder Storlogen har prioritert som en del av Kunnskapsløftet, er å styrke leirarbeidet. Det er allerede et omfattende arbeid i gang for å løfte, klargjøre og bevisstgjøre leirslagningene både i Odd Fellow og Rebekkaleirene. Flere grupper og ressurspersoner har vært i sving i regi av Kunnskapsnevnden. Leirritualene er ikke gjenstand for endringer. Det er det verken grunn til eller behov for. Det arbeidet nå går ut på er å bevisstgjøre matriarker og patriarker leirens egenart, særegenheter og budskap. Logene har sine særegenheter. Det samme har leirene. Det er viktig at dette kommer tydelig og tydeligere frem. Leiren er Ordenens andre avdeling. Vi kan kalle den en form for høyskole. Logene er Ordenens første avdeling og porten inn til alt Ordensarbeid. Da blir logen en form for grunnskole hvor den grunnleggende dannelse og bevisstgjøring av Ordenens verdier og egenart finner sted. Eller sagt som våre svenske venner formulerer det: «Porten till et nytt och annorlunda liv!»

Både loge og leir har sine særegenheter og spesielle oppgaver i Ordenens dannelsesprosjekt.

Ved å skjerpe leirarbeidets profil, styrkes samtidig logenes profil og hele Ordenen får en større dybde.

Målet er at leiren skal gi alle matriarker og patriarker en ny dimensjon i sitt Ordensliv. Denne skal komme i tillegg til alt det som formes gjennom Innvielse og logegrader.

Skal vi lykkes med dette, må leirslagningene oppleves som noe mer og annerledes enn et logemøte. Det er den enkelte søsters og brørs dannelse Ordenen legger til rette for i logearbeidet med en individuell verdibasert tilnærming. Selv om loge- og leirritualene er basert på det samme verdimesige fundament, vektlegger leiren det samfunnssetiske i sterkere grad i sitt budskap. Leiren skal gi oss et bredere utadvendt perspektiv. Denne forskjell i etisk vinkling var klart formulert og ønsket allerede da leirinstitusjonen ble dannet i 1827. Vi har kanskje ikke fått dette tydelig nok frem i våre pedagogiske tilrettelegninger så langt. Vi skal altså tilbake til røttene og få frem leirens egenart slik den opprinnelig var der. Men på samme tid skal leiren gi oss inspirasjon til å leve meningsfullt midt i det pulserende samfunn anno 2011.

Storlogen iverksetter nå flere tiltak for å løfte leirarbeidet. Det ferdigstilles nå nye utviklingsprogram både for Rebekkaleirene og Odd Fellow leirene. Målet med programmene er gi matriarkene og patriarkene en større innsikt og forståelse for leirens ritualer og deres iboende verdier. Mange hevder, og med rette, at leirritualene er krevende. De som hevder dette har sett noe vesentlig. Derfor er det grunn til å fordype seg ekstra

Foto: Sturlason

grundig i disse ritualene. Når man gjør det, blir leirarbeidet noe nytt og givende. For at søstre og brødre skal være forberedt på å bli medlem av en leir er noe annet enn å være medlem av en loge, må dette klargjøres pedagogisk. Et introduksjonsforedrag kalt: «Et ørkenliv» om den historiske ramme og billedmessige bakteppe for leirritualene, er derfor et av de tiltak som nå planlegges innført for brødre og søstre som er på vei inn i leirinstitusjonen.

I juni inviterer Storlogen alle nyvalgte Hovedmatriarker og Hovedpatriarker til en samling med gjennomgang og instruksjon i leirritualene, leirens utviklingsprogram, og til en rekke sider ved leirvirksomheten i tiden fremover. Hensikten med samlingen er å skape et felles løft i leirarbeidet og derved gjøre leirslagningene mer attraktive og innholdsrike for alle matriarker og patriarker. Det vil også bli laget en ny manual for Hovedmatriarker og Hovedpatriarker, der en samler alt aktuelt bakgrunnmateriale for arbeidet i leirene. Jeg håper og tror at vi gjennom denne satsningen og sammen med de nye embedskollegiene i leirene skal skape en ny giv og et nytt løft for alle Rebekka- og Odd Fellow leire i Norge.

*Patriarkalsk hilsen i
Tro, Håp og Barmhjertighet*

Morten Buan
Stor Sire

Quo vadis, Domine

(Herre, hvor går du hen?)

Det er mange av oss som nå ved årsskiftet setter seg ned for å reflektere over året som ligger bak oss. Hva gjorde jeg i 2010? Hva fikk jeg utrettet, eller hva burde jeg ha gjort anderledes? Det kan på mange måter være riktig å ta en slik evaluering ved inngangen til et nytt år, men problemet er at fortiden kan vi ikke endre på. Det er ikke mulig for oss å skru tiden tilbake for korrigeringer.

La meg likevel få dvele litt ved året 2010. Vi har blant mye annet fått ny Stor Sire, avholdt et Storlogemøte på Gardermoen i juni måned, og gjennomført et Storebedsmannsmøte i Oslo i oktober. Dette er begivenheter som har gitt oss alle idéer og tanker for fremtiden. Vi har fått «påfyll» i form av vedtatt Langtidsplan for de påfølgende år og vi har fått vår nye Stor Sires tanker om hvordan Odd Fellow Ordenen skal formes i tiden som kommer. Alt ligger til rette for at vi i Norge skal kunne utvikle oss til å bli blant de ledende jurisdiksjoner i Europa!

Hva så med 2011? Hvor går veien videre fremover?

Det er tatt store og viktige beslutninger i Kollegiet. Beslutninger som, om vi lykkes, vil ha vidtrekkende omfang for vår Orden. Jeg nevner bl. a. at:

Vi har fått Kunnskapsløftet med en nevnd som ledes av en Spesialdeputert Stor Sire, en nevnd som skal utvikle de bærekraftige elementene innen vår Orden. Dette gjelder både hva det generelle innholdet angår, så vel som styrking av møteopplegg, møteledelse, relasjonsbygging etc.

Videre vil vi få Norsk Odd Fellow Akademi. Akademiet skal ta seg av og bygge opp Odd Fellow Ordenens fremtidige «universitet». Eller som det heter i §1: «Norsk Odd Fellow Akademi skal gjennom forskning og studier tilveiebringe og formidle kunnskap og forståelse for vår Ordens opprinnelse, etiske plattform og historiske tradisjon, som et akademisk og praktisk grunnlag for en fortsatt bærekraftig og tidsmessig utvikling av Odd Fellow Ordenen i Norge».

Dette betyr at det vil være svært viktig at alle søstre og brødre i Norge gjør seg

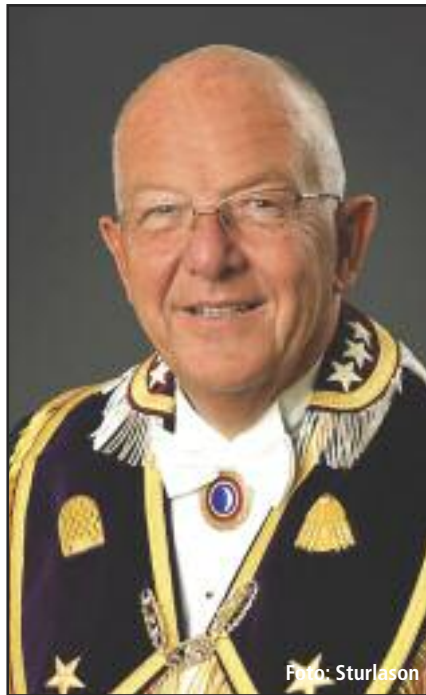

Foto: Sturlason

nytte av de tilbud som Akademiet kommer ut med, og at vi på den måten er med å fremme utviklingen innen Akademiet.

Dette er selvsagt ønsker og håp for fremtiden, noe vi alle har muligheter til å drømme om. En av Amerikas store folketalere, Dr. Martin Luther King, holdt i 1963 sin berømte tale «I Have a Dream». Talen ble en klassiker for hva en menneskerettsforkjemper drømmer om, men også et symbol for det menneskeverd som Martin Luther King sto for.

Jeg har også noen drømmer:

Jeg har en drøm om at Odd Fellow Ordenen skal vokse seg stor og sterk, ikke bare i Norge, men over hele verden.

Jeg har en drøm om at Odd Fellow Ordenens idéer og tanker skal finne grobunn blant menneskene.

Jeg har en drøm om at Odd Fellow Ordenen for alle medlemmer virkelig skal bli et fristed – vårt annet hjem.

Jeg har en drøm om at Odd Fellow Ordenen skal gi glede og livslyst til alle som søker den.

Kong Haralds siste nyttårstale inneholdt mange gode synspunkter og ønsker for 2011. Hva vi husker best, er vel hans ønske om at vi skulle bli «større som menneske og dermed større som nasjon».

La intensjonen i Kong Haralds nyttårstale også bli en ledestjerne for oss alle i Odd Fellow Ordenen:

La oss bli større som Odd Fellows.

La oss bli større som Orden.

Med broderlig hilsen i V, K og S.

Per-Arne Vidnes
Dep. Stor Sire

Innhold 1/11

Stor Sire har ordet	2
Deputert Stor Sire Per-Arne Vidnes	3
Intervju med Stor Kapellan Jorun Michelet	4
Landsaken 2012	6
Rebekkaloge nr 24 Baugeid Dagsdatter 50 år	8
Intervju med Web-redaktør Erling Nordsjø	10
Leiren – vår Ordens annen avdeling	12
H. M. Kongens nyttårstale 2012	14
Intervju med den sveitsiske Stor Sire	16
Et logemøte i Zürich	18
Britta Almaas: Om logesalen	20
«De fordømmer det de ikke forstår»	22
Leir nr. 7 Østfold fyller 50 år	24
Leirens historie og egenart	26
En utstilling i Porsgrunn	28
Far og mor te an Marton	30
Nei, nei gutt. . .	32
Norsk Odd Fellow Akademi	34
Om glede. . .	36
Odd Fellow Ordenen i tiden	38
Historisk møte/ Nytt fra Storlogen	39
Loge nr. 65 Borea 50 år	40
Odd Fellow Torget	42
Odd Fellow Utstyr	44
Kjære leser. . .	46
Viktige telefoner	47
Baksiden	48

INTERVJUET:
STOR KAPELLAN JORUN MICHELET

Av Kjell-
Henrik
Hendrichs

Jorun Michelet ble utnevnt til Stor Kapellan etter Storlogemøtet 2011. Etter dette Storlogemøtet er også Kunnskapsløftet blitt påbegynt, noe som vil påvirke alle deler av vår Orden. I kraft av sitt embede er hun nå trukket inn i viktige deler av Kunnskapsløftet, og arbeider blant annet med hvordan Rebekkalene skal kunne styrkes, utdypes og utvikles. De Tre Kjedeledd har bedt henne å besvare en del spørsmål slik at Ordensmedlemmene bedre kan bli kjent med personen bak dette embedet.

– Er det å være Stor Kapellan noe du har hatt lyst på lenge?

Jeg har aldri tenkt på eller hatt ambisjoner om at jeg skulle ha noe embede innenfor Storlogen. Derfor var det overraskende og gledelig da jeg ble spurt. Det var ikke vanskelig å svare ja takk på en slik forespørsel.

Kunnskap gir o

– Selv om du har hatt en kort tid i embedet kan vi vel spørre om hva du opplever som embedets viktigste sider?

Min erfaring i embedet er ikke lang, det er riktig. Den første tanken min var nok at jeg nå har fått anledning til å bringe videre til Ordenssøsken alle de gode bønnene vi har i våre ritualer. Jeg håper at søstre som lytter skal finne ord og tanker som passer akkurat for seg og kjenne ro og tryggheten i de ordene som blir formidlet. Våre bønner er som en konklusjon på det vi har opplevet sammen i møtet i Loge eller Leir. Vi skal få en bekreftelse på at: «Ja, det er jo slik det egentlig er!»

– Hva er din Ordensbakgrunn?

Jeg begynte min trygge opplæring i Rebekkaloge nr. 18 Ragnhild i 1984. Der ble jeg godt tatt vare på og fikk raskt spørsmål om å være sangerinne. Det var en fin læretid på galleriet sammen med søster organist Hulda Foss Lyssan. Jeg startet med å synge ved åpning og lukking. Etter hvert fikk jeg jo mine grader og kunne være inne på lengre møter. Seks år fikk jeg ha dette embedet, og det var en fantastisk læretid. De to siste årene i Rebekkaloge nr.18 Ragnhild var jeg også med i en Rebekkaforening på Ski. Som Chartermedlem ble en flytting til Rebekkaloge nr. 90 Hannah naturlig. Der startet jeg som CM, videre

oss de beste opplevelser

til UM, OM, Eks OM, Storrepresentant. Så kom Leiren på bane og jeg sa ja takk til YP. Deretter HM og Eks HM, for så å bli valgt til Leirens Storrepresentant. Det embedet har jeg nå ett år igjen av.

– Var det naturlig for deg å bli medlem av en verdibærende Orden?

Så langt tilbake som jeg kan huske har musikk vært mitt største interessefelt. Kirkemusikk har stått meg nær. Men etter år med mye korsang meldte det seg et behov får å gjøre noe for andre. Det kunne jeg ikke greie alene, men i et fellesskap. Min mann var med i Frimurerordenen, og jeg så hvor godt dette gjorde ham. Jeg hadde lenge beundret en venninne som jeg visste var knyttet til Ordensarbeid. Derfor ble det naturlig å snakke med henne. Hun fortalte litt, og jeg kjente nok at dette ville dekke noe av det behovet jeg hadde for å gjøre mer med hverdagen min. Vi hadde flere samtaler. Deretter ble det et besøk på sosialaften hvor jeg sang og dermed fikk kontakt med medlemmer. Min venninne ble min fadder og var en trygghet og en god læremester i de første årene. Jeg følte etter hvert at jeg hadde funnet noe av det jeg søkte, et valg jeg aldri har angret, og et valg som heldigvis lot seg kombinere med jobb og videre korsang i mange år.

– Hvilke side ved Ordenens virke er det som opptar deg mest?

Jeg ønsker inderlig at vi skal bli flinkere til å lytte til det som blir sagt inne i Logesalen for deretter å ta det med oss ut i praksis. Her tror jeg dessverre det svikter en del. Vi glemmer for fort. Ettermøter, logens indre liv, hvordan vi tar vare på hverandre og virkelig kan vise toleranse, det håper jeg vi ikke glemmer. Ellers ser jeg at den enkeltes utvikling ikke bare ligger i ritualene vi sitter og hører på. Forståelsen av dem i form av opplysning og utvikling er jeg opptatt av. Jo mer vi vet, jo mer interessant blir vår vandring i Ordensarbeidet. Utviklingsarbeidet er derfor noe som jeg har vært opptatt av i mange år.

– Tror du at Ordensmedlemsskapet merkes ute i samfunnet gjennom at det påvirker medlemmenes adferd?

Ja, det har jeg både sett og hørt. Mange er flinke på egen hånd til å vise nestekjærlighet og omsorg slik budordene

våre sier. Likevel er vi bare mennesker og har lett for å glemme de små ting som kan sette gode spor. Budordene våre bør vi kanskje repetere for oss selv en gang i blant og vurdere om vi kan følge dem ennå bedre.

– Hva er etter din oppfatning Ordenens største utfordring i de nære kommende år?

Ordenens utfordring er vel å styrke medlemstallet. Jeg tror på Kunnskapsløftet. Jo mer vi lærer, jo mer forståelse får vi for verdiene våre. Dette vil binde både søstre og brødre sammen på en spesiell måte. Det vil kanskje prege oss ennå mer ute i samfunnet også, slik at vår adferd vil kunne bli ennå mer merkbar. Da

vekkes forhåpentligvis interessen for Ordensarbeidet.

– Hvordan ønsker du å bli husket som Stor Kapellan?

Jeg håper at jeg vil bli husket som formidler av noe av det fineste vi har i vår Orden, at jeg har greid å bringe hver og en de gode ord jeg har fått lov til å lese. Samtidig setter jeg stor pris på de andre arbeidsoppgaver, relatert til mitt embede, som jeg til nå har fått i Storlogen. At man kan legge igjen gode resultater i felles arbeid er givende. Da ønsker jeg at de Ordenssøsken jeg arbeider sammen med denne embedsperioden kjenner at de har fått impulser og idéer sammen med meg.

SOS – barnebyer ble der

6

Storlogens embedskollegium har hatt en omfattende spørreundersøkelse i hele Odd Fellow Ordenen om hvilken landssak som skulle velges for 2012. Selv om Storlogemøtet har gitt kollegiet myndighet til å velge, er det en voldsom styrke at hele Ordenen er blitt hørt gjennom drøftelser i alle distriktene. De Tre Kjedeledd har bedt Stor Sire Morten Buan om kommentarer til Landssaken og til valg av formål.

– Hvorfor falt valget også denne gang på SOS-barnebyer, Stor Sire Morten Buan? Tilbakemeldingene fra behandlingen i distriktene viste en tydelig overvekt for også denne gangen å velge SOS-barnebyer som formål for landssaken. Det var fire faktorer som lå til grunn for vurderingen av valget.

1. Formålet med landssaken måtte være i tråd med våre budord.

2. Saken måtte ha evne til å samle hele landet.

3. Den måtte ha evne til å profilere Ordenen på en god måte.

4. Sist, men ikke minst måtte landssaken kunne gjennomføres sammen med en organisasjon som evnet å administrere et så omfattende prosjekt.

– Hvor mye vekt legger du på at å oppdra de foreldreløse og å hjelpe de nødstedte har en meget lang tradisjon i Odd Fellow Ordenen, ja lenger enn vi faktisk kan tidfeste?

Det er klart at våre budord som har ligget som et fundament for Ordenens arbeid i alle år, bør og må vektlegges som en del av vår Ordenshistoriske arv. Vi ser at påbudet om å oppdra de foreldreløse og hjelpe de nødstedte er like aktuelt i dag som den gang våre budord ble utformet. Så skal vil omsette ord til handling, må nettopp tiltak for foreldreløse være i kjernen i vårt utadvendte arbeid.

– Forrige gang bygget jo Ordenen i Norge en hel barnelandsby i El Salvador. Er det gjort noen endelig beslutning om hvor den nye innsatsen skal lokaliseres?

Nei. Det vi har besluttet er at landssaken skal gå til SOS-barnebyer men vi har ikke bestemt hvor og hvordan vår arbeidsinnsats skal gjøres. Sammen med SOS-barnebyer skal vi bruke nødvendig tid til å konkretisere landssaken og det

prosjektet vi fra Odd Fellow Ordenen skal støtte. Det har i de samtaler vi har hatt med SOS-barnebyer vært aktuelt med engasjement både i Norge og i utlandet. Dette er nå en del av det vi må vurdere i den kommende periode.

– Hvordan er denne Landssaken tenkt gjennomført?

Vi har laget oss en fremdriftsplan der vi bruker 2011 til å planlegge gjennomføringen av Landssaken og å bygge prosjektet sammen med mottaksorganisasjonen. Det skal etableres kontaktpersoner i alle distrikter og i alle loger. I tillegg skal vi utarbeide informasjonsmaterieil og gjennomføringsplaner.

Selve Landssaken vil ha sitt hovedår i 2012 og hele aksjonen er planlagt avsluttet i 2013.

– En ting er at det samles inn penger. Men hvordan mener du at en slik Landssak påvirker den enkelte bror og søster på en Ordensmessig måte?

Sett fra min vinkel er selve pengeinnsamlingen viktig, men enda viktigere er det at vi som Orden viser at «ord ikke er nok», men at vi evner å omsette ordene til praktisk handling. Landssaken er å ta budordene alvorlig og at vi viser både oss selv og våre omgivelser at vi kan bidra med å etterleve budordene i praksis. Dette handler også om dannelse og verdibevisstgjøring.

n nye landssaken

– Ligger det en fare i det at vi velger Landssaker hvor gjerningen ligger langt unna oss? Kan det medføre at vi taper syn og sans for den empati vi alle bør vise i vår daglig gang i lokalmiljøet?

Logenes viktigste område for utadrettede tiltak er i lokalmiljøene. Slik har det vært og slik må det være også i tiden fremover. Dette er også helt i tråd med våre mål og planer. Når vi imidlertid skal arbeide med en felles landssak er det også viktig å se på hva vi i fellesskap kan bidra med og rette innsatsen dit vi får en god effekt og at vi hjelper de som har størst behov. Vi må kunne se utover våre landegrensler, men samtidig er det viktig å ha en nærhet til prosjektet. Odd Fellow Ordenen har jo alltid vært internasjonal eller global i sin natur. Derfor er det ikke noe motsetningsforhold mellom det lokale og nære og det internasjonale og fjerne. Ordenens engasjement er globalt og det må også vår innsats være. Men logene vil alltid leve i lokalmiljøet og gjøre sin innsats der.

– Hvordan ser du fremover på samarbeidet med SOS-barnebyer?

I gjennomføringen av Landssaken må dette medføre et tett og nært samarbeid med SOS-barnebyer slik at begge organisasjoner lykkes og at landssaken blir godt gjennomført. Jeg er imidlertid opp-

tatt av at en landssak er et prosjekt som har en start og en slutt, slik at når landssaken avsluttes så har også Ordenens direkte engasjement en slutt. Sannsynlig vil det gå flere år til vi påtar oss en ny landssak og i mellomtiden er det det lokale og distriktsvise arbeid som skal være kjernen i vårt utadrettede arbeid.

– Hvordan ønsker og håper du at Landssaken skal påvirke oss som verdibærende Orden?

Jeg har håp om at landssaken skal bevisstgjøre den enkelte søster og bror våre verdier og budord, og utfordre oss til å omsette ord til handling.

For Odd Fellow Ordenen håper jeg at Landssaken kan være med på å profilere Ordenen på en god måte i samfunnet og at vi får anledning til å vise hva vi står for både i media og i andre sammenhenger. Å gjøre noe for vanskeligstilte barn vil alltid være en utfordring for oss, Landssak eller ikke.

Landssaken må være med på å bygge et godt omdømme for Odd Fellow Ordenen i Norge. Dette tror jeg også vil bidra til å gjøre oss mer synlige og også kunne gi et grunnlag for rekruttering og ekspansjon.

Intervju: Kjell-Henrik Hendrichs

Rebekkalogge nr. 24 Baugeid

8

Rebekkaforeningen «Porsblomsten» var forløperen til loge Baugeid Dagsdatter. Elleve Urd-søstre fikk Storlogens tillatelse til å danne Rebekkaforeningen «Porsblomsten» høsten 1958 med formann Magnhild Moe i spissen. Det skulle vise seg at medlemstallet økte raskt og allerede høsten 1960 talte foreningen 30 søstre. Nå var tiden inne til å instituere en ny loge; Baugeid Dagsdatter. Institueringen ble foretatt av Rådspresident Olfrid Bockelie. Vår moderloge var loge nr. 9 Caritas. Stiftelsesdagen ble fastsatt til 8. oktober 1960 og 100 personer møtte til institueringen. Chartermedlemmer var Sigr

Kjølseth, Johanna Hagen, Molfrid Slettene, Sigrid Kittilsen og Brit Granli. Gleden var stor da Berit Condrup kunne innta Overstolen som logens første OM. De øvrige embedsmenn var: UM Sigrid Kjølseth, Sekretær Agnes Eltvedt, Kasserer Ågot Semb og Skattmester Gerd Zachariassen.

Det kan i denne forbindelse også nevnes at Eks OM Judit Skoland ble innviet 1.12.1959 og fikk til delt 50 Ve. Ju. i desember 2009. Hun har således vært medlem fra den spede begynnelse og er fortsatt en aktiv Baugeid-søster. Dessuten var hennes far, DDSS Hagen, en av initiativtagerne til opprettelsen av Rebekkaforeningen «Porsblomsten».

Om Peder Engebret Hagen forteller historien at han ble tatt opp i loge Himingen på Notodden i 20-årene. Da han noen år senere flyttet med Hydro til Porsgrunn, ble han med og startet loge Dag. Han ivret sterkt for logelivet og ble

en gründer. Han startet loger både i Kristiansand og Telemark. I sannhet en ildsjel. Peder Engebret Hagen er begravet på Eidanger kirkegård i Porsgrunn.

Valg av navn

Baugeid Dagsdatter var den første abedisse til Gimsøy Kloster, og sammen med sine nonner praktiserte hun en livsstil som Rebekkasøstre har som mål, nemlig å arbeide innad i seg selv og utad for andre mennesker som trenger hjelp. Dette var bakgrunnen for at nettopp dette navnet ble valgt på den nye logen. Logens emblemer forestiller nonnen Baugeid Dagsdatter som støtter seg til et anker – troens og håpets symbol.

Navnet Baugeid Dagsdatter har også historisk tilknytning til Grenlandsdistriktet. Baugeid var datter til lendman Dag Eilivsson, og hun var søsteren til Gregorius Dagssøn. Den første herreloge i Porsgrunn var nr. 17 Dag, og Odd Fellow loge nr. 17 Dag er faderloge for nr. 24 Gregorius Dagssøn i Skien. Av den grunn var det også naturlig å knytte vår loges navn til den historiske Odd Fellow-familien.

Loge Baugeid Dagsdatter er for øvrig den Rebekkalogge i Telemark som har hatt størst netto tilvekst i løpet av siste 4-

Dagsdatter 50 år

års periode. En gledelig nyhet i jubileumsåret.

Utadrettet sosialt arbeid

I januar, september og desember har Baugeid Dagsdatter utlodninger. Når våren er i anmarsj arrangerer logen hvert år Sosialaften med mannekengoppvisning av vår- og sommerkolleksjoner. Da inviterer søstrene gjester og Odd Fellow-huset i Porsgrunn er fullt på disse kveldene. Både søstre og gjester er villige loddkjøpere. Og dette gjør at Baugeid Dagsdatter kan bidra med enda mer hjelp i nærmiljøet, til de som trenger det.

Det nærmer seg jubileum

8. oktober 2010 markerte Baugeid Dagsdatter sine første femti år. Under kyndig ledelse av Eks OM Liv Vådal, hadde det i god tid blitt nedsatt en jubileumskomite med tretten søstre for å ivareta alle oppgaver i forbindelse med jubileet – den store dagen som alle så fram til og som søstrene i Baugeid ønsket å markere på sitt vis.

Jubileumskomiteen hadde hatt jevnlike møter, og alle hadde sine oppgaver å utføre, hver i sin komite. Ett av mandatene for komiteen var jo nettopp å styrke samholdet mellom søstrene ved å delegere arbeidsoppgaver til den enkelte.

Jubileumstur

Som en tidlig start på feiringen ble det

arrangert jubileumstur 4. – 6. juni. Turen gikk med buss til Stavanger og med et opplevelserikt og hyggelig program ble det en fin tur for søstrene i Baugeid Dagsdatter. I tillegg til en utfukt til øya Sør-Hidle, ble også Ulstein kloster på Mosterøy avlagt et besøk. En flott tur og en flott start på feiringen.

Utdeling av sosiale gaver

I forbindelse med 50-års jubileet hadde søstrene i Baugeid Dagsdatter bestemt å gi fire institusjoner 25 000 kr hver. Disse fire var Krisesenteret i Telemark, Distriktpsikiatrisk senter, avd. Porsgrunn, SAMBA (sammen for barna) og Senter mot seksuelle overgrep i Telemark. Gavene ble utdelt på en pressekonferanse et par dager før selve jubileumsfeiringen. OM Anne Marie Punnerud overrakte sjekkene, som ble mottatt med glede.

Den store dagen nærmer seg

... og spenningen stiger! På handlingsplanen til jubileumskomiteen er nå alle oppgaver utført. Alt er ivarettatt på best mulige måte; Jubileumsskriftet som historiekomiteen har hatt ansvaret for er ferdig trykket, det er også bordkort, bordplaner og sanghefter, i tillegg til alt annet som skal være i orden før en så stor markering kan finne sted. Søstrene i Baugeid Dagsdatter er klare for feiring!

Odd Fellow Ordenens Magasin

Festdagen er her

Jubileumsfeiring fredag 8. oktober 2010. Forventningene var skyhøye. Litt før kl. 1800 ankommer de første gjestene som ble ønsket hjertelig velkommen av OM Anne Marie Punnerud og leder i jubileumskomiteen Liv Vådal.

Etter en høytidsstemt og flott Festloge, ble gjester og søstre – til sammen 90 – ønsket velkommen til bords. Deputert Stor Sire Tove Aalborg hadde kommet som gjest fra Storlogen. Hun holdt en velformulert og fin tale og ønsket tillykke med jubileet samtidig som hun overrakte gave og hilsener fra Storlogen. OM Anne Marie Punnerud holdt også en flott tale og ikke å forglemme – aftenens prolog – fremført på rim av forfatteren selv – Berit Lelle Iversen. Flere hadde skrevet seg på talelisten og både velvalgte ord og gaveoverrekkelser varmet.

Kveldens kulturelle innslag var vakker sang av Andreas Hoff. Alt i alt et feiende flott feststafel som ble ledet på en utmerket måte av UM Marit Sundberg.

Etter jubileumsmiddagen ble det servert kaffe og kaker i salongen, hvor alle hygget seg. Tilbakemeldingene var enytidige: dette var en jubileumsfeiring man kunne være stolt av og se tilbake på med glede og gode minner for alle som hadde deltatt.

Ordenens Nettavis onli

Nettredaktør Erling Nordstjøl

Eks OM Erling Nordstjøl har vært redaktør for Odd Fellow Ordenens Nettavis siden den startet i 2006. For dem som følger med er det klart at Nettavisen tar Ordenen på pulsen bedre enn noe annet organ. Den er i tjeneste døgnet rundt, året rundt eller som det

når heter – 24/7 – som betyr døgnets 24 timer og ukens syv dager. Dette betyr at Nettavisen er i stand til å formidle informasjon og opplevelser fra hele Odd Fellow Norge i et tempo som ingen andre Ordensmedier. I tillegg har vi en rekke

logeblader og leirblader som formidler lokalstoff og stoff som har interesse for en engere krets. Med De Tre Kjedeledd, Nettavisen og de mange loge- og leirblader, har Odd Fellow Ordenen i Norge en ganske bred og allsidig presse. Det er viktig at de alle arbeider for å heve sin kvalitet og underbygge Ordenens verdigrunnlag. Erling Nordstjøl er Eks Overmester i Odd Fellow loge nr. 22 Thomas Wildey og ble resipert i Ordenen 16. april 1991. De Tre Kjedeledd har stilt Nettredaktøren en del spørsmål.

– Er Nettavisen en konkurrent til De Tre Kjedeledd, Erling Nordstjøl?

Absolutt ikke! Vi samarbeider og utfyller hverandre, noe begge parter er klar over, og benytter seg av. Odd Fellow Ordenen trenger jo en variert presse. I dette perspektivet blir det ikke snakk om noen konkurranse.

– Er Nettavisen konkurrent til lokale logeblader og leirblader da?

Stoff som er av allmenn interesse for Ordenen, publiserer vi i Nettavisen. Dette mener vi er vår oppgave og ikke i konkurranse med lokale loge- og leirblader. Stoff som vi mottar som vi mener ikke er av allmenn interesse, ber vi innsender om å publisere i lokale loge- eller leirblader, eller på deres egne web-sider.

Men jeg er sikker på at Nettavisen kunne få inn ganske mye mer lokalstoff som nettopp har allmenn interesse. Lokale tiltak ei en loge eller Distrikt kunne være en god idésprøyte for andre loger og Distrikter. Her kan Nettavisen brukes konstruktivt.

– Hvor lenge har du vært redaktør i

ne 24/7

Nettavisen og hvordan er din arbeids-situasjon?

Jeg har vært redaktør for Nettavisen siden vi begynte publisering i september 2006. I forkant av det var jeg med på utforming av layout og publiseringsverktøy.

Det å være redaktør for Nettavisen krever sin mann minst 1 til 1,5 time hver dag, syv dager i uken! Men hva gjør man ikke, når jeg får så mange positive tilbakemeldinger.

– Er du fornøyd med stofftilfanget?

Stofftilfanget begynner å bli bra, men vi tar gjerne imot mye mer stoff.

Nettavisen har ingen begrensninger!

Gå inn på <http://www.oddfellow.no/> og klikk på linken i høyre kolonne: «Innlegg til Nettavisen».

Skriv hva du har på hjertet og som er av allmenn interesse, og legg ved noen gode bilder. All redigering tar vi.

Så enkelt er det!

– Hva slags stoff er det egentlig du ønsker deg?

Vi ønsker oss variert stoff som gjenspeiler aktiviteten i hele vår Orden. Vi har jo et langstrakt land hvor de mange Ordensenheter har en rekke spennende tiltak. Disse tiltakene kan være ganske lokalt forankret, men allikevel gi gode impulser til andre. Når det gjelder typer aktiviteter har Nettavisen egentlig ingen grense. Vi tar imot alt fra sosiale tiltak til jubileer og hendelser som er av allmenn interesse.

En av de store fordelene med Nettavisen er «trykketiden».

Her kan vi love for at nyhetene ikke blir «gamle» før de kommer på trykk. På den annen side er det jo ikke noen tragedie om ikke stoffet er «blodferskt» slik som dagsavisene forlanger. Det som skjer i vår Orden har jo en annen karakter enn det heseblesende livet som lever i dagspressen.

– Det virker som om Veteranjuveltildelinger fyller mye av plassen? Kan dette skape det inntrykk at Ordenen egentlig er en veteranklubb?

Det er ikke til å stikke under en stol at en overvekt av de innsendte artikler dreier seg om tildeling av Veteranjuveler.

Et stort ønske fra oss i Nettavisredaksjonen er et noe mer variert stoff.

Vi kunne også tenke oss en mer variasjon i de bilder som blir tatt. Selvsagt hører de stilistiske bilder med, men hva med begge deler?

Det at en overvekt av artikler om Veteranjuveltildelinger kan skape et inntrykk av at Ordenen er en veteranklubb, får andre vurdere. Vi publiserer det vi får inn av materiale, og som vi mener er av allmenn interesse. Så får det bli opp til innsenderne å endre på dette inntrykk. Nå er jo Ordenens Veteraner ganske mangfoldige. I referatene fra Veterantildelingene kunne man kanskje trekke frem flere særegenheter slik at stoffet ble mer lesverdig.

– Alle redaktørers frykt er jo at stoffet som kommer inn skal være preget av såkalt «returjournalistikk». Det betyr at stoffet er skrevet for dem som var til stede ved begivenhetene, og ikke for dem som ikke var til stede. Har du noen synspunkter på dette?

Denne frykt har jeg ikke. Min erfaring så langt er at de innsendte artikler er for de som ikke var til stede. Nå hører jo Nettavisen hjemme i en «avistradisjon» hvor det spontante innlegg skal komme til sin rett. Da blir det jo øyeblikksbildenes karakter som preger innleggene.

– Hvordan ser du for deg utviklingen av Nettavisen i eksempelvis et femårsperspektiv?

I et femårsperspektiv ser jeg for meg en rivende utvikling i de sosiale media, hvor Nettavisen kommer til å dele plass med både Facebook, Twitter og andre media.

Jeg tror ikke at vi blir utkonkurrert, men vi kommer til å utfylle hverandre.

Det er vanskelig å spå, især om fremtiden, men jeg tror at vi fortsatt vil ha vår berettigelse om fem år. I hvert fall dersom dere er aktive, går inn på oddfellow.no og trykker på linken «Innlegg til Nettavisen»!

Ny hotellavtale for Odd Fellow Ordenen i Norge

Odd Fellow Ordenen har inngått ny hotellavtale for 2011 med Thon Hotels. Ordenens medlemmer kan bestille som følger: Internett:

www.thonhotels.no og logg på som firmakunde med kode TH22132764, du kommer da inn på vår avtaleside. Bestilling via telefon til Thon Hotels Service Center: +47 815 52 440 og oppgi kodeord: FELLOW, og de sitter med informasjon om vår avtale.

Intervju med Hovedmatriark Torun Foss Mathisen, Rebekkaleir nr. 17 Christiania:

– Hva kan det komme av at mange ikke ser forskjell på logearbeidet og leirarbeidet?

Den viktigste del av Ordenens lære formidles gjennom bilder, handlinger og gjentagelser av disse. Budskapet fremstilles gjennom billedspråk, – ett for logen, – ett for leiren.

Logen orienterer seg mot individet, hvert enkelt medlems indre liv. Den viser oss grad for grad hvordan enkeltmennesker, som gjennom sine liv og handlinger grunnlagt på nestekjærlighet, kan inspirere oss i arbeidet med oss selv.

Leiren som er Ordenens annen avdeling, ofte betegnet som Ordenens høyskole, er en videreføring av ordensarbeidet som er mer samfunnsrettet. Leiren viser oss hvordan hver enkelt av oss er avhengig av gruppen vi er plassert i, – det være seg det nære samfunn eller omverdenen forøvrig. Leiren har derfor et annet bakgrunnsteppe enn Logen. Leirens billedbruk er fra ødemarken, fra ørkenen, med stjernehimlen som veiviser over oss. Vi befinner oss hele tiden ute, på vei til – eller vi har slått leir.

– Hvorfor er det ikke så lett å se forskjellen?

Den dagen du får din 3. logegrad får du utlevert en liten brosjyre som skal være din første orientering om Leirinstusjonen. Fra den dagen du får brosjyren i hånden til du blir kallet til Leiren går det 3 år. I disse årene finnes det ingen organisert kommunikasjon om Leiren. Når vi så trer inn i Leiren ved opptagelsen oppleves den visuelle forskjellen som

Leiren – vår Orden

Den første Leir – eller Encampment – ble instituert 6. juli 1827 i London av Thomas Wildey som Yppersteprest. Selv om begeistringen var stor, ble Leirens motto: Tro, Håp og Barmhjertighet var på plass, mens gradene ble etablert mange år. Det foregår en revitalisering av Leirinstusjonen for tiden med den nye patriark om synspunkter på dette.

liten. Arenaen er den samme, vi går inn i en sal, som bare med små endringer, er som en logesal. Organiseringen er også svært lik, det er også selve møteoppbygget. Begrepene som benyttes er også langt på vei de samme. Jeg tror de aller fleste går til Leiren først og fremst med kunnskapen om at dette er et felles forum for kvalifiserte logemedlemmer fra flere loger. Altså en større logesammenheng hvor vi skal få del i nye dimensjoner og nye relasjoner. Dette er nok det som for mange vil fremstå som Leirens egenart, og de to avdelingenes forskjellige siktemål blir ikke tydelige nok.

– Hvordan kan vi få tydeligere frem at logen mer retter seg mot de nære relasjoner i samfunnslivet, mens leiren er mer samfunnsorientert?

Vi har hørt litt om Kunnskapsløftet og har stor tro på dette. I regi av Kunnskapsløftet vil nye Leirkandidater bli gjort kjent med Leirens metaforikk og idémessige grunnlag før opptagelsen, slik at de møter forberedt og forhåpentlig godt motivert til Ordenens annen avdeling og til sin egen vandring i Leiren. Denne forhåndsinformasjonen gir en begynnende forståelse av Leirens orientering mot samfunnet. Tankene rettes utover, ut mot våre medmennesker, mot omverdenen og samfunnet rundt oss og lærer oss om det ansvaret vi alle har for hverandre.

– Vi snakker lett om Vennskap, Kjærlighet og Sannhet, mens vi går stillere i dørene når det gjelder Tro, Håp og Barmhjertighet. Har du noen forklaring på hvorfor?

Ordenens motto, V, K og S er et kjent og kjært begrep for alle Odd Fellows. Dette er vår første logelærdom. Får vi spørsmål om Ordenen og hva den står for, er det nok logen spørsmålsstilleren kjenner til og vil høre mer om. Samtalen vil raskt føre frem til Ordenes motto, V. K. og S. – moralske høyverdige mål som er lette å kommunisere utad.

T. H. og B. er knyttet til Leirinstusjonen og er også et fellesbegrep – men kun for en del av Ordenens medlemmer. Av Ordenens nærmere 24 000 medlemmer, er bare litt under halvparten leirmedlemmer og kjent med T. H. og B. V. K. og S. er også det som blir mest brukt medlemmer imellom, f. eks. i forbindelse med hilsener etc. selv der hvor begge parter er leirmedlemmer.

– Leirslagningens bakgrunnsteppe er jo at den finner sted ute i ødemarken hvor alle farer lurer. Er vi flinke nok til å få frem dette og de utfordringene det er å leve i en fiendtlig verden?

Det kan nok settes spørsmålstejn ved dette. Tekst og rituell innhold rundt Leirslagningen i de forskjellige gradene er gitt og kan ikke endres. Så det er gjennom å forsterke virkemidlene at vi kan gjøre symbolikken tydeligere. Dette kan vi oppnå gjennom selve salens utforming og oppsett, hos aktørene og i fremføringen. Derved settes større fokus på sammenhengen mellom Leirens fremstilling av ødemarken og dens farer og de utfordringer vi møter i våre liv.

– Hvordan har du opplevet ditt eget leirliv?

Leiren er til stor glede for meg, og jeg er glad for at jeg for mange år siden valgte å være med. Ikke bare at budskapet var nytt og annerledes, men selve leirmøtene fremstår med en atmosfære og ro som skaper harmoni og trivsel.

Den første tiden var det uvant med så mange på møtene, – i min Leir er vi eksempelvis vel hundre matriarker på hvert møte. Dette gjør det ikke lett å oppfylle målsetningen om kontakt på tvers av logene. Jeg valgte – som jeg sier til nye matriarker i dag, – å ta meg tid, jeg søkte den første tiden til mine egne logesøstre, og gradvis ble kretsen av de jeg kjente utvidet.

Så har jeg jo fått være med i embedskollegiet i mange år, noe som har vært svært lærerikt for meg. Med så mange rutiner og flinke embedsmenn som gjerne deler kunnskap med deg, blir oppgavene morsomme og interessante.

ns annen avdeling

Baltimore, Maryland i USA med John Boyd som Hovedpatriark stor, var det langt igjen før leirens egenart ble full ut utviklet. Møtene ble bearbeidet, gjennomtenkt og finslepet gjennom Ordenen. De Tre Kjedeledd har bedt en Hovedmatriark og en Hoved-

– Har du noen spontane ønsker for din egen leir?

At alle logesøstre etter hvert som de blir kvalifiserte vil ønske å være med i Leiren for å ta del i et annerledes og utvidet budskap. Dette krever at vi må være tydeligere agenter inn i våre egne loger når det gjelder å formidle hva vår egen opplevelse av Leiren er og hva den gir oss.

Så ønsker jeg at alle matriarkene skal ha glede og utbytte av møtene, og føle at hver enkelt som er tilstede er like viktige for Leirens liv. Man kan lett føle seg anonym i en flokk på hundre matriarker. Hvis vi som leder møtene kan formidle dette til matriarkene, selv om vi ikke rekker å snakke med alle, har jeg fått mitt ønske oppfylt.

Intervju med Hovedpatriark Jan Vollen, Leir nr. 11 Nord:

– Hva kan det komme av at mange ikke ser forskjell på logearbeidet og leirarbeidet?

Jeg har en klar oppfatning av at den viktigste årsaken til at denne forskjellen for svært mange er vanskelig å registrere, er at det gjennom mange år har vært alt for

lite fokus på Leirinstitusjonen. Dette har igjen ført til at leirens medlemmer ikke har ervervet seg kunnskap om det bakteppet som man er nødt til å se og forstå dersom leirens egenart skal kunne utvikles. I dette ligger vel også at leirens til en hver tid skiftende embedsverk, på grunn av manglende kunnskap, ikke har klart å hjelpe medlemmene i den dannelsesprosess medlemskapet forutsetter.

– Hvordan kan vi få tydeligere frem at logen mer retter seg mot de nære relasjoner i samfunnslivet, mens leiren er mer samfunnsorientert?

Jeg tror ikke at utfordringen ligger i å definere logeuniverset, da dette oppfattes som relativt konkret og forståelig, og med et ganske spesifisert budskap. Logenes embedsverk er i det vesentlige også dyktig i å formidle det budskap som er nødvendig i utviklingen av logens medlemmer. Derimot er det mye vanskeligere å forstå leiruniverset. Det er her utfordringen vil ligge i fremtiden.

Det hevdes at Leirinstitusjonen skal være vår Ordenens høgskole, hvor medlemmene gjennom undervisning skal videreutvikle sine personlige egenskaper i Ordenens ånd. Og dette er selvsagt viktig og riktig. Men min erfaring er at det for svært mange stopper der. Spørsmålet blir etter min mening om våre medlemmer egentlig har klart for seg hvordan denne foredlede kunnskap skal omsettes i handling?

Logeinstitusjonen har klare eksempler og beskrivelser av arbeidsområder relatert til enkeltindividet. Det er et spørsmål om vi også for Leirinstitusjonen må få noen klarere definisjoner og gjerne eksempler, på den samfunnsorientering vi ønsker skal skje.

– Vi snakker lett om Vennskap, Kjærlighet og Sannhet, mens vi går stillere i dørene når det gjelder Tro, Håp og Barmhjertighet. Har du noen forklaring på hvorfor?

Min forklaring på dette henger nok sammen med det jeg tidligere har nevnt om manglende kunnskap.

Mottoet for Logeinstitusjonen er kjent for alle gjennom en god dannelsesprosess og er enkel å forstå. For de aller fleste er mottoet knyttet til nære relasjoner i dagliglivet, og man ser nødvendigheten i å pleie disse. Når det så handler om Tro, Håp og Barmhjertighet, blir det straks vanskeligere å forstå og dermed ha et nært forhold til. Jeg tror at dersom en skal få et nært forhold til dette motto, må det legges en betydelig vekt på å utvikle det etiske arbeidet i Leiren.

Jeg er svært glad for at arbeidet med utviklingsprogrammet blir intensivert, da jeg gjennom iverksettelse av dette programmet i egen leir, ser den store betydningen dette vil få for forståelsen av arbeidet i Leirinstitusjonen.

– Leirslagningens bakgrunnstepp er jo at den finner sted ute i ødemarken hvor alle farer lur. Er vi flinke nok til å få frem dette og de utfordringene det er å leve i en fiendtlig verden?

Det er ikke tvil om svært mange medlemmer av Leirinstitusjonen er relativt ukjent med hva som var bakgrunnen for at ørkenen med dens farer ble valgt som bakgrunnstepp. Og dersom en ikke har kunnskap nok om bakgrunnen for dette, er det heller ikke enkelt å forstå symbolikken til dagens samfunn.

Svaret på denne problemstillingen blir dermed også her øket kunnskap.

– Hvordan har du opplevet ditt eget leirliv?

Jeg har vel som svært mange andre, hatt mange år som et relativt passivt medlem, møtt på møtene og hatt det trivelig sammen med andre patriarker.

Det var nok da jeg kom med i embedskollegiet at jeg begynte å stille spørsmål ved min kunnskap om Leirinstitusjonen og det arbeidet som ble utført.

Etter en forutgående prosess i den forrige embedsperioden hvor spørsmålet om en fornying av arbeidet i vår leir ble forberedt, har jeg opplevd et betydelig løft i leirarbeidet hvor søkelyset har vært satt på det etiske innhold i arbeidet. Jeg opplever i dag medlemskapet i Leiren som meget givende, og ser den revitaliseringen som nå er i gang som utrolig spennende.

– Har du noen spontane ønsker for din egen leir?

Det måtte i tilfelle være at den positive utviklingen jeg synes vi i felleskap har fått til i Leir 11 Nord, videreutvikles også i de neste embedsperioder.

Bli større! oppfordret forfatteren Tomas Espedal i et intervju i sommer. Bli større som menneske! Dette tenker jeg på i kveld når vi går over i et nytt år.

Det å vokse som menneske tror jeg blant annet handler om å tørre å ta utfordringer, å stå for det vi tror på. Ved å stå ved våre valg og meninger blir vi helere og tryggere.

Min erfaring er at vi sjelden angrer på det vi må presse oss litt for å tørre. Det er ofte det vi ikke gjorde, vi angrer på.

Etter hvert som jeg blir eldre, har jeg blitt mindre engstelig for reaksjonene på mine valg og handlinger.

Vi må kunne se oss i speilet om morgenen og si at vi prøver å være det beste av oss selv.

Jeg er så heldig å få treffe mange mennesker som gjør dypt inntrykk på meg i ulike sammenhenger. Også dette året har jeg møtt mennesker som bruker sin tid på å gjøre en innsats for andre. Vi kaller dem ofte ildsjeler. Jeg treffer dem på medaljemottakelser her på Slottet, på fylkesturer, på besøk rundt i landet og på audienser.

De fyller en uerstattelig plass i lokalmiljøet - en plass som er avhengig av bankende hjerter. Den brede deltakelsen i frivillig aktivitet er noe av det fineste med det norske samfunnet.

Ett eksempel er skoleelevenes egen humanitæraksjon - Operasjon Dagsverk. Gjennom 45 år har ungdom engasjert seg for andre unge i fattige land.

Ofte vurderes samfunnets utfordringer i en økonomisk målestokk: Hva vil eldrebølgen koste i kroner og øre? Hvor dyrt vil frafall i skolen bli i lengden? Hva er prislappen på en god narkotikapolitikk? Og hva er kostnaden ved at så mange står utenfor arbeidslivet?

Det er forståelig at disse spørsmålene stilles - men det er vel så viktig å snu på det - og spørre: Hva går vi glipp av som samfunn når mennesker ikke får brukt sine ressurser?

Bak de store tallene handler det om utfordringer i enkeltmenneskers liv. Vi må ikke plassere hverandre i grupper på en måte som fremmedgjør oss eller utvisker vår egenart. Setter vi prislapp på mennesker, fratar vi hverandre verdi, da gjør vi hverandre mindre.

I høst har det vært spesiell fokus på verdighet, gjennom Global Dignity Day, som Kronprinsen var med og arrangerte ved videregående skoler i alle landets fylker.

En jente i Lier sa det slik: «Noe godt finnes i alle. Verdighet finnes i alle.» Hun hadde forstått noe enkelt, men helt

H. M. Kong Har

sentralt. En gutt innrømmet at han hadde brukt ordet «homse» som skjellsord - men angret og ba alle homofile på skolen om unnskyldning da en av klassekameratene reagerte og sa han selv var homofil.

En selger av gatemagasinet =Oslo fortalte meg hvordan det hadde styrket hans verdighet å selge blader i stedet for å tigge. Å kunne si «vær så god» - ikke bare «takk» med bøynd nakke.

Dette er historier om å bli større.

I et samfunn kan enkeltmenneskers verdighet ofte bli satt på prøve. Dette kan hvem som helst komme til å oppleve i løpet av livet. På svært kort tid kan vi gå fra å ha - til å miste - og bli satt på sidelinjen. Sykdom eller en livskrise kan gjøre oss helt eller delvis arbeidsuføre.

Jeg tror alle kan sette seg inn i hvor vanskelig det er å bli sett bare for en liten del av alt man er som menneske. En mann fra Afghanistan kan ha hatt god jobb, posisjon og et rikt sosialt liv i hjemlandet.

Så kommer han til Norge som asylsøker - og er plutselig en fremmed - uten språk, uten jobb, med få mulig-

heter til å bidra. Da er det lett å begynne å tenke små tanker om seg selv.

Hvert eneste menneske har ressurser som kan brukes i fellesskapet vårt - uavhengig av nasjonalitet, helsetilstand, livserfaring, alder og sosiale forhold. Vi må bare hjelpe hverandre til å se dem, og legge til rette for å ta dem i bruk. En ressurs jeg håper arbeidsgivere i økende grad vet å verdsette, er den flerkulturelle kompetansen som mange i landet vårt besitter. Norsk ungdom født av foreldre med annen kulturell bakgrunn har en erfaring og en innsikt som blir stadig viktigere for oss i en mindre verden.

Vårt aller største ansvar gjelder barna. Også dette året har vi blitt opprørt over historier om barn som har det vondt fordi voksne ikke klarer å ta vare på dem. Dette er oversette barn. Selv i Norge blir barn født inn i svært forskjellige forhold. Akkurat dét er vanskelig å påvirke. Men det vi kan gjøre noe med, er å gi dem likere muligheter. Av og til er den ene helt avgjørende i et barns liv:

En lærer, en nabo, en fotballtrener, en helsesøster.

Vi kan alle være den ene. Vi må tørre

Foto: Jon Esben Johnsen

Haralds nyttårstale

å bry oss - og heller tåle å bli beskyldt for å blande oss. Mange av dem som i dag sliter med rusproblemer har opplevd å bli oversett eller misbrukt som barn. Skolen kan være en livsviktig instans på veien. Derfor er det alvorlig når unge ikke fullfører skolegangen. Da mister de både sikkerhetsnett og fremtidsmuligheter - og blir dermed ekstra sårbare. Vi må gi barn og unge trygghet så de kan vokse opp med tro på seg selv.

Vil vi vokse som mennesker, må vi bry oss utover våre egne nære anliggender.

Vi er nordmenn, samtidig er vi verdensborgere som lever i et globalt fellesskap. I år har vi markert at det var hundre år siden Bjørnstjerne Bjørnson døde. Han maktet å se utover sin egen nasjonalitet, og engasjerte seg for mennesker utenfor landets grenser. Det gjorde inntrykk under statsbesøket til Slovakia i høst å oppleve hvor verdsett Bjørnson fremdeles er etter sin innsats for å forsvare det slovakiske folks språk og kultur. Med dagens informasjonsstrøm stilles det enda større krav til vårt vedvarende engasjement enn på Bjørnsons tid. Det er altfor lett å glemme når

medias søkelys slukner.

Flokkatastrofen i Pakistan og jordskjelvet i Haiti er eksempler på dette. Men for dem som er rammet, vil katastrofene prege liv og samfunn i mange år fremover.

Flere tusen nordmenn er til enhver tid engasjert ute i internasjonal tjeneste. Jeg vil i kveld spesielt hilse norske kvinner og menn som arbeider for fred, stabilitet og utvikling - i Forsvaret, utenriktjenesten og i humanitære organisasjoner. Det er stort å gi avkall på hjemlig trygghet - og velge den risiko det innebærer å tjenestegjøre i et konfliktområde. Mine tanker er også hos alle her hjemme som savner dem der ute. Og hos dem som sørger etter å ha mistet en av sine kjære.

Ingen kan råde over liv og død. Men vi kan verne og beskytte. I Naturmangfoldåret 2010 har det vært fokus på bevaring av klodens arts mangfold. Dette er også et område hvor det å vurdere verdien i en økonomisk målestokk kommer til kort. Vi har et ansvar for alt levende, og det krever stor klokskap å forvalte naturressursene på en god måte. Indianerhøvdingen François

Paulette i Canada uttrykte det slik:

«Moder jord trenger deres hjelp nå.»

Jeg tror vår egen trygghet kan bety andres frihet. Står vi støtt i oss selv, trues vi ikke så lett av andre - selv om de er forskjellige fra oss.

Da Dronningen og jeg ved begynnelsen av vår gjerning valgte signing i Nidarosdomen, var det fordi vi kjente behov for hente støtte og kraft fra vårt grunnfeste når et så stort valg skulle tas. Det ga en egen forankring. Når en finner sitt eget feste, er det enklere å møte andre der de står.

Det er en stadig utfordring for oss som samfunn og enkeltmennesker å leve med forskjeller - og verdsette det som berikelse. På en måte kan familien betraktes som et minisamfunn. Helt fra vi er små lærer vi, gjennom familien, å leve med ulikhet. Av og til i konflikt - men også i kjærlighet - fordi vi er knyttet sammen med spesielle bånd og trenger hverandre - på tross av alle forskjeller. Denne erfaringen kan vi også ta med oss inn i andre sammenhenger.

Vi er avhengig av meningsbrytning og offentlig debatt for å vokse som samfunn. Derfor er det farlig når ekstreme strømninger ikke kommer klart til uttrykk - hvor de kan imøtegås i åpenhet.

I Norge skal frihet og likeverd gjelde for alle. Ingen skal kunne skremmes til taushet.

Filosofen og biskopen Aurelius Augustin, som levde på 400-tallet, skrev noe veldig klokt: «Fasthet i det sentrale, frihet i det perifere, kjærlighet i alt.»

Kanskje vi skulle prøve å møte hverandre med denne rausheten - og se på hva som faktisk er det sentrale, og hva som er det perifere - rett og slett hva som er stort og hva som er smått. Alle nasjoner, kulturer og religioner har uttrykk for nestekjærlighet. Og alle har en forståelse av hva verdighet betyr. Dette er sentralt, og det forener oss.

Hva om vi møttes i spørsmålet: Hva kan jeg gjøre for at du skal ha det best mulig?

Jeg ønsker at vi kan se hverandre i det nye året. Være til stede for hverandre. Vi kjenner alle livets sårbarhet. Vi vet at det veksler mellom lys og mørke, mellom glede og sorg, fortvilning og håp.

I denne helheten kan vi våge å møte hverandre; I et rom som er raust - og hvor egen trygghet betyr andres frihet.

Vi skal handle modig og gjøre det vi tror er rett.

Da vokser vi som mennesker.

Da vokser vi som nasjon.

Jeg ønsker alle et godt nytt år!

I Ordenens etikk og livsfilosofi

Jean Wenger er født og oppvokst i den lille byen Porrentruy i 1946 med fransktalende far og tysktalende mor. Han er firespråklig med tysk, fransk, engelsk og italiensk, noe som ikke er uvanlig i Sveits. Etter endt utdannelse ved universitetet i Bern hvor han fikk sin Ph. D, har han hele sitt liv arbeidet med biokjemisk forskning, både som grunnforskning og anvendt forskning. Med sin calvinistiske bakgrunn og sin interesse for etikk og filosofi ble det etter hvert et ønske om å søke et fellesskap som nettopp vektla dette. Valget falt da på Odd Fellow Ordenen, noe som har vist seg å være til glede for begge parter.

– Du har hatt en bemerkelsesverdig karriere i Odd Fellow Ordenen, Jean Wenger.

Ja, det kan man si. Det er også en del tilfældigheter inne i bildet. Jeg ble medlem i Loge nr 12 Waldstadt i 1997. Da var jeg blitt 51 år og søkte nye fellesskap. Da hadde jeg orientert meg om ulike Ordener, og valget falt av mange positive grunner på Odd Fellow Ordenen. Min loge som består av et femtitalls medlemmer så at det trengtes et generasjons-skifte. Da vår UM ble syk, fikk jeg spørsmål om jeg, tross kort tids medlemskap, kunne tenke meg å påta meg dette embedet. Det så jeg som en tillit og en utfordring. Fordelen var at jeg kunne se Ordenen med friske øyne. Ulempen var at jeg ikke hadde erfaring.

– Hva slags UM og OM ble du?

Det sentrale for meg, i tillegg til å holde høy kvalitet på vår rituelle arv, var å bevisstgjøre både for logens brødre og meg selv spørsmålet om vi lever i samsvar med våre verdier, eller om vi narrer oss selv. Vi ser alle daglig omkring oss organisasjoner, bedrifter og sikkert Ordenssamfunn hvor det er til dels betydelig språk mellom liv og lære. Dette er jo et alvorlig svik mot verdiene og skaper hos meg en berettiget mistanke om at de påståtte verdibærere rent ut sagt ikke forstår hva de driver med. Det er i så fall den snilleste fortolkning av fenomenet.

Det ble lagt merke til at vår lille loge ble oppfattet som vellykket og et interessant sted å være. Så ble jeg da i 2004 Stor Marsjall, i 2006 Deputert Stor Sire og nå i 2010 Stor Sire her i Sveits.

– Så du satset på å drøfte og synliggjøre Odd Fellow Ordenens verdier?

Ja, i tillegg til å sette ritualenes verdier og lære på dagsordenen, syntes jeg også det var interessant å formulere andre etiske problemstillinger som vi alle må ta inn over oss.

– Har du eksempler på slike problemstillinger?

Ja, jeg husker spesielt to som vi fikk en flott samtale om. Den ene var: «Hva rettferdiggjør en krig?» og den andre var: «Hva rettferdiggjør eutanasi?»

– Dette er krevende drøftelser?

Ja, skal vår Orden vokse, må den ta inn over seg at den lever i et krevende samfunn. Vi må også etisk se fremover, øke våre kunnskaper og innsikter. Da er det ikke noen vei utenom å danne en plattform for siviliserte drøftelser med en dannet debattform hvor man øker innsikten omkring emnet. Ikke minst må vi venner oss til å analysere og forstå de motsatte synspunktene enn dem vi selv har. Thomas Wildey etterlot seg jo et sentralt spørsmål, og ikke noen sentrale svar. Spørsmålet var: «What can I do for you?» For å besvare dette spørsmålet trengtes det både drøftelser, refleksjoner, bakgrunnsstoff, kunnskaper og en ikke så liten porsjon empati.

– Har tenkemåten spredt seg?

Ja, hele Odd Fellow Ordenen i Sveits arbeider nå etter dette. Hvert år utarbeides det et hefte om et gitt etisk emne. Kall det gjerne et studiehefte.

Dette belyser mange sider av emnet som det året blir drøftet i alle loger over hele landet. Dette kommer i tillegg til det jevne og grunnleggende rituelle arbeid.

– Hva er dine oppfatninger omkring suksessen av disse temavalgene?

Sto det til meg, burde dette være en fornem oppgave for Den Europeiske Storloge årlig å velge et europeisk emne som kunne drøftes i alle Europas jurisdiksjoner i løpet av året. Hvis man på en enkel måte kunne samle alt dette materialet og gi det ut i en felles pamflett, ville det være med på å bygge opp et meget bredt sammensatt etisk materiale som ville komme til å kjennetegne Odd Fellow Ordenen i Europa.

– Så Ordenen skal nærmest bli en diskusjonsklubb?

Jeg vil mye heller si et den skal og må være et etiske verksted. Den skal derimot ikke være en prateklubb, men et sted for fordypning i noe vesenlig. Jeg sier vanligvis at å gå i logen skal være å ta «time out» fra alt annet som eksempel familieliv og yrkesliv. Men denne «time out» må også ha en mening og mål. Skal jeg bare slappe av kunne jeg like godt ha gått på restaurant eller en kino. Logens mening er at jeg skal få en etisk fostring og en etisk samtale som jeg vanskelig kan få andre steder, men som jeg får nettopp der. Derfor er det viktig å dyrke logens egenart og anderledeshet. Uten egenart og annerledeshet vil Ordenen bli spist opp av alt mulig annet uspesifikt og inntetsigende.

– Ser alle sveitsiske Ordensmedlemmer utviklingen på samme måte som du gjør?

Neppe, men svært mange gjør det. Jeg tror vi har eksempler på at medlemmer har trukket seg ut fordi de ikke har sans for og vilje til slik refleksjon. Og det er ikke det spor rart. Hvis du er blitt medlem av en Orden og sett på det som et sted for en hyggelig og uforpliktende prat en gang i mellom, kan mer reflekterte samtaler kanskje virke ubehagelig. Men Ordenen har alltid hatt personlig dannelse som mål. Det sies ganske tydelig i alle møter. Personlig dannelse betyr alltid arbeid på seg selv. Dette arbeidet er både spennende, men selvfølgelig også ubehagelig. Dikteren Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) sa noe i denne retning at: «Alles Bedeutende ist unbequem» – alt av betydning er ubekvent. Å møte seg selv kan både være selsomt og ubehagelig. Men for den som vil utvikles og vokse er det ingen vei utenom.

– Hva slags drømmer har du for Odd Fellow Ordenen, Jean Wenger?

ofi ligger vår **styrke**

I tillegg til å videreutvikle vår særegenhet og anderledeshet, tror jeg at Ordenens bidrag til vår tid og til fremtiden må være at vi i alle løger og leire hele tiden er aktuelle og i forkant med å drøfte tidens etiske utfordringer.

Fortiden løste fortidens utfordringer. Nå må vi løse vår tids etiske utfordringer.

Det betyr at vi må vite hva de er og drøfte dem med kunnskap og i verdige former. Det andre jeg ser som svært sentralt er at vi i et pluralistisk samfunn som det Sveits er, kan internalisere en bærende respekt for andre menneskers meninger og ta opp i oss det beste av tolerante tenke- og væremåter.

Men Ordenen må ikke bli nøytral. Den må hevde og leve ut sin egenart, sin etikk og sin livsfilosofi, også i kontrast til hva andre hevder. Klarer vi dette, har vi ikke noe å frykte når vi går inn i fremtiden.

Intervju: Kjell-Henrik Hendrichs

Odd Fellow Ordenens Magasin

Et logemøte i Loge nr. 1

Av Kjell-Henrik Hendrichs

19. juni 1871 ble loge nr. 1 Helvetia instituert i Zürich i Sveits. Hvis man ikke visste bedre, ville man ikke trodd historien. SDGS John F. Morse hadde da vært i byen i seks dager og samlet ti menn som han mente kunne passe som Odd Fellows. Disse ble innviet, logen installert og dermed reiste John F. Morse og lot de ti brødre være igjen for å starte Ordensarbeidet i Sveits. Dette skjedde for nærmere 140 år siden. Nå fikk jeg anledning til å besøke denne logen på en Veterantildelig til fire Veteraner tirsdag 1. februar 2011.

Zürich er den største og muligens den eldste byen i Sveits med sine nærmere 400 000 innbyggere. Den har røtter tilbake til kelterne og romerne, og navnet har keltiske røtter. Det var i denne tysktalende byen Odd Fellow Ordenen skulle vokse ut fra. Den ble stiftet på Hotell Storchen i 1871. Jeg ankom Ordenshuset sammen med redaktøren for det sveitsiske Odd Fellow blad, Kurt Riedberger, som også tok alle de fotos jeg trengte for min reportasje. Jeg bodde i et hotell fra 1300-tallet i en liten forstad til byen og tok toget inn til sentrum sammen med Kurt Riedberg. Etter et par minutters gange fra jernbanestasjonen var vi fremme ved Ordenshuset. Logen hadde sine lokaler i fjerde etasje. Vi kom inn i en romslig hall med garderober og de vanlige fasiliteter. Litt lenger inn kom vi til spisesalen som også var kombinert salong. Der satt allerede en del brødre. Møtet skulle begynne kl 1900, og vi ankom en god halv time før møtets begynnelse. Kveldens antrekk var mørk dress, men alle dressene var ikke like mørke og ensartede som vi er

vant med fra norske forhold, men markerte klart at dette var et høytidlig møte. De fleste forfrisket seg med et glass vin og snacks.

På logemøte i den eldste loge i Sveits

Ganske presis kom Inspektør og hentet et femtitalts brødre opp til logesalen.

Den lå en etasje høyere. Det var ikke noen felles innmarsj som vi pleier, men alle lot den norske gjest få gå først og plasserte meg til venstre for OM-stolen.

Møtet ligner i hovedsak på et norsk arbeidsrituale, men skiller seg fra dette ved at det ikke synges sanger i det hele tatt. Derimot er det ganske mye og vakker musikk som blir spilt. Den norske gjest ble ønsket velkommen på engelsk og ar-

Helvetia i Zürich

beidsmøtet ble gjennomført på vanlig måte. Deretter var det tildeling av to 25-årsveteranjuveler, en førtiårs- og en femtiårsjuvel. Seremoniellet var mye enklere enn det vi kjenner fra norske forhold, men med et utvidet innslag. Fra ulike brødre ble det holdt en «laudate» – en lovprisning – for hver av Veteranene. Denne lovprisningen var både lang og omstendelig og inneholdt hva vi lett vil kalle en levnetsbeskrivelse som gikk langt ut over vedkommendes Ordensvita. Etter dette ble alle tildelt en plakett som tegn på sin nye verdighet, og som de nye Veteraner tok med seg hjem.

Ved avslutningen av møtet ble det spilt Norsk dans i d-moll av Edvard Grieg til ære for den norske gjest.

Når OM hadde avsluttet møtet, reise brødrene seg og gikk ut av salen uten noen sluttet orden.

Logesalen og dens utstyr

Logesalen var stor og kunne sikkert romme godt over hundre mennesker. Den var ganske kvadratisk i sin form. Salens vegger var i sin helhet holdt i en varm, kremgul og nøytral farve, mens alle benkene var av en dyp rød farve.

De fire embedsstoler hadde en helt vanlig plassering og med de vanlige farver. Noe uvant var det at det også var benker slik at man også satt ved siden av OM- og UM-stolen. Dette hadde åpenbart med salens kvadratiske form å gjøre.

Når utstyr er plassert annerledes enn man er vant med, kan man lett overse det. Når det gjelder Det Altseende øyet og De Tre Kjedeled som vi er vant med har sine helt faste plasseringer, er disse også tilstede i sveitsiske logesaler, men de

Odd Fellow Ordenens Magasin

BILLETEKSTER:

Bilde 1 og 2 på side 18 viser brødrene plassert i to forskjellige logesaler. Legg merke til de vakre glassmaleriene i den ene salen.

De to nederste bildene på begge sider viser symboler i en moderne og for oss uvant form. Bildet øverst på side 19 viser den hellige skrift slik den ligger på Eksovermesterstolen.

har annen utforming og annen plassering. Det samme gjelder sinnbildene. Det ser for meg ut som om man har mer en felles tradisjon for logesaler mellom Sveits, Nederland og Tyskland, mens de nordiske land har en noe annen og ganske felles form. Ut fra samtalen i alle disse land, synes formen å bygge på lange tradisjoner. Spørsmålene blir da om hvem som er mest nær den opprinnelige form, og hvem som har den mest Ordensfunksjonelle og verdiunderstøttende form.

Alle regaliene var vakre og noe anderledes i formen enn de nordiske. Regaliene var ikke knyttet sammen, men hang løst rundt halsen, mer som en stola. Farvekodene var også noe annerledes enn de norske.

Taffelet

Etter at møtet var ferdig samlet alle seg i spisesalen til en treretters middag. Igjen savnet man de nordiske sangtradisjoner, men UM ledet det hele på en måte som alle ville ha kjent seg igjen i. Taler hører hjemme i en Veteranaften, men det var åpenbart at de lange laudater i logesalen hadde satt en ramme for hva som var igjen av lovord.

Nå var turen kommet til å få høre noe fra de nordiske kyster. Jeg ble oppfordret til å fortelle hva som skjedde i Norge og Norden, og om mitt inntrykk av sveitsisk Odd Fellowship. Jeg hadde tidligere på dagen snakket lenge med Stor Sire Jean Wenger, og kunne blant annet fortelle om Kunnskapsløftet og Norsk Odd Fellow Akademi. Begge deler vakte betydelig interesse og det ble en spennende samtale rundt bordene etterpå.

Hele møtet ble avsluttet da klokken passerte 22.

Eks Deputert Stor Sire Britta Almaas

Eks Deputert Stor Sire Britta Almaas har fått i oppdrag av Stor Sire Morten Buan å komme med en systematisk gjennomgang av alle sider ved logesalen, dens symbolikk og bruk slik at dette dokumentet kan danne grunnlag for fordypning, veiledning og opplæring i dette viktige rom i vår Orden. Det finnes en mengde stoff om emnet, men det er ikke samlet, systematisert og utgitt. Dermed risikerer man både å få uheldig bruk og feilaktig forståelse av logesalen, dens oppbygning og symbolske innhold. De Tre Kjedeled har stilt Britta Almaas en del spørsmål i forbindelse med det pågående arbeid.

– Du har vært medlem av Ordenen i ganske mange år og har hatt en rekke embeder. Hva er din Ordensbakgrunn?

Ja det nærmer seg raskt 50 år – 49 år nå i mars. Jeg har vært så heldig og innehatt en rekke embeder. I min loge har jeg vært UMs og OMs Høyre Assistent, Kasserer, Ceremonimester, Skattmester, UM, OM, Eks OM og Rådsrepresentant. I leiren har jeg vært HMs Høyre Terne, Hovedmatriark, Eks Hovedmatriark. I Storlogesammenheng har jeg vært Distrikt Deputert Rådsresident og Deputert Stor Sire.

– Har du hatt noen spesiell interesse for symbolikk i sin alminnelighet og logesalen i særdeleshet?

Symboler er jo så mangt – fra en rekke rettleidninger/symboler som omgir oss til daglig og som vi må ta hensyn til når vi ferdes rundt omkring – til symbolske religiøse kirkelige symboler hvor eksempelvis korset er noe av det mest fremtredende. Når det gjelder logesalen, er Det Altseende Øye det første jeg ser på ved innmarsj – derfor er det utrolig viktig for meg at det er et «varmt og levende» øye som du føler kontakt med og gir deg en følelse av godhet og omsorg. Jeg har alltid følt en viss trygghet ved dette viktige symbolet og løfter blikket mot det flere ganger gjennom et logemøte. Derfor er det, etter min mening,

Britta Almaas:

Logesalen egen

noe av utformingen av dette det bør legges mest vekt på ved innredning av en logesal.

Alteret som står på det røde teppet med Bibelen og lysene er jo et meget viktig symbol.

Ellers er jeg opptatt av at våre sinnbilder skal ha en verdig og forseggjort innramming som det skal være godt å la blikket dvele ved – ikke bare ved presentasjon av ulike sinnbilder, men som en dekorativ del av logesalens innredning.

Likeså er timeglasset et viktig symbol for meg. Det gir meg en god pekepinn på vår tilmålte tid her på jorden.

De Tre Kjedeled over Undermesterstolen og det at vi knytter søsterkjeden gir meg symbol på at vi ikke står alene og at vi knyttes sammen med sterkere og sterkere bånd når vi står der hånd i hånd.

Våre symbolske og betydningsfulle farger; purpur, skarlagensrødt, blått og hvitt, som historisk skjeler mot de fire elementer jorden, ilden, luften og vannet finner vi igjen på våre embedsstoler i form av bakgrunnstepper, antependier og også på våre regaliaer.

Det er jo flere symbolske ting jeg kunne nevnt, men noe jeg vil ta med er våre ballottturner, som jeg synes har blitt ofret liten oppmerksomhet gjennom flere år. Vi som er medlemmer av eldre loger har meget flotte og forseggjorte ballottturner, som utgjør en del av inventaret i logesalen og som er med på å øke både stil og verdighet.

– Finnes det noen forbilder for en logesal av den typen vi har i vår Orden?

en – vår Ordens tlige verksted

Opprinnelige logesaler i Amerika er for eksempel ikke noe vi har tatt til etterfølgelse, da logemøtene der til å begynne med ble holdt i ulike vertshus. Men da Odd Fellow Ordenen fikk sin egen Odd Fellow Hall i Baltimore, Maryland i USA, innviet 26. april 1831, ble nok grunnlaget lagt for den videre utvikling hva gjelder symboler og rituell virksomhet. Våre forfedre fra England hadde nok en klar formening om hvordan våre logesaler og symboler skulle være. De hentet inspirasjonene fra gildehus og laugshus, noe som tydelig skinner igjennom den dag i dag.

– Hvor finner dere informasjon og dokumentasjon som legges til grunn for utredningsarbeidet?

Det finnes mye materiale i arkivet i Stortingsgaten 28 som viser hvordan de eldste logesaler i Norge var innredet og det er vel et ønske at vi skal så mye tilbake som mulig til det opprinnelige. Jeg vil trekke frem de logesaler som finnes i Palæet i København. Impulser derfra har vi utnyttet lite etter min mening. Men det skyldes kanskje at våre saler ikke har hatt de samme dimensjoner slik at mulighetene for etterligninger ikke har vært tilstede. Den svenske jurisdiksjoner har et glimrende arbeid av DDSS Gunde Schullstrøm fra 1992 som alle de nordiske jurisdiksjoner kan bruke.

– Er dette å arbeide med symboler og å ha symbolsk forståelse viktig i en moderne tid som vår?

Ja det mener jeg så absolutt. Vi lever i en så turbulent og vakkende tid på mange

måter. Ting endres og det kastes vrak på så mye i dag synes jeg. Derfor føles det i hvert fall for meg som en god plattform – god ballast å arbeide med symboler for derigjennom å få større og bedre forståelse for betydningen av ulike symboler. Symboler er jo faktisk tidløse.

– Er dette et «enkvinnerarbeid» eller skal du samarbeide med noen?

Nei dette er ikke noe enkeltkvinnerarbeid. Så absolutt ikke! Jeg er så heldig å samarbeide med Stor Redaktør Kjell-Henrik Hendrichs som sitter inne med en mengde kunnskaper om vår Ordens tilblivelse, utvikling og også har klare synspunkter på hvordan vår Orden og våre ritualer skal fremstå i tiden som kommer.

Faktisk så føler jeg at vi er på bølglengde når det gjelder det arbeidet vi nå skal gå i gang med. Jeg har hatt gleden av å samarbeide med ham tidligere – noe som har gitt meg en utrolig innsikt i mange ting. Så dette er noe jeg virkelig ser frem til og gleder meg til!

Vi skal sammen utarbeide en mal for logesaler og så skal Stor Marsjallene og Stor Kapellanene komme med innspill og sine kommentarer før Stor Sire får det endelige resultatet.

– Hvordan ser du for deg at resultatet av arbeidet skal brukes i Ordenen fremover?

Nå har vi jo mange logesaler rundt i Norge og de faste «installasjoner» er jo tilstede, men innredningen er jo ganske forskjellig. Vi har jo alt fra store logesaler ned til ganske små. Dette vil det på

kort sikt være vanskelig å gjøre noe med, men når det kommer til nye logesaler eller gamle skal restaureres er det å håpe at vår veiledning skal komme til nytte.

Målet må være at medlemmene får forståelse av hva det vil si å komme inn i en logesal. Forstå hva de «talende tegn» sier oss, føle at det er høytid og verdighet.

– Har dette arbeidet noen interesse ut over det å grave frem historiske røtter?

Vi tilhører jo en verdibærende Orden og da er historiske røtter utrolig viktig – det er jo fra røttene forgrening og utvikling skjer. Historien og de røtter vi har fra tidligere tider innen Ordenen tror jeg vil interessere mange av våre medlemmer til å bli opptatt av vår identitet. Vi merker jo den interesse det er for slektsgranskning nå for tiden.

Det er viktig at historien, røtter, identitet, verdier gjøres levende for våre medlemmer og når de får innføring i alt dette, vil de tenke mer over hva som skjuler seg bak både symboler og rituelle handlinger.

– Hva slags nytte tror du at du selv vil ha av dette arbeidet?

En uvurderlig videreutvikling og forståelse av utviklingen som har skjedd samt enda bedre forståelse av symbolikken som omgir oss slik at jeg kan bidra til ved senere anledning å få andre til å se det hele i et nytt perspektiv.

Intervju: Kjell-Henrik Hendrichs

Njål Tengs Abrahamsen

«De f det d

Tittelen ovenfor er et sitat av Publius Ovidius Naso (-43 f. Kr.–17 e. Kr.) – mest kjent under navnet Ovid. Forfatteren, Njål Tengs Abrahamsen, er Ceremonimester i Odd Fellow loge nr. 31 Erling Sjalgsson i Stavanger.

Noen utmerkede forfattere innen Ordenen har også – rart som det kan synes – bekjent seg til den samme teorien. Men dette synes å være en meget grunn og ufilosofisk teori. Plikten til hemmelighold skyldes ikke sin opprinnelse i en slik sak. Dets opprinnelses må finnes, og kan bare finnes, i den iboende verdi og opphøyde prinsippet om hemmelighold seg selv. Blant de gamle ble taushet og hemmelighold vurdert som dyder av høyeste orden. Egypterne tilba Harpocrates, guden av taushet og hemmelighold, reiste altere i Hans navn, og pyntet dem med girlandere av blomster. Blant de gamle romerne, også, ble disse dydene ikke mindre anerkjente, og en fremragende latinsk poet, Horatius Flaccus, forteller dette, «Est et fideli tuta silentio merces:» – «for trofast stillhet, også, finnes det en sikker belønning.»

La oss for argumentets skyld si at hemmeligholdet var en handling av feighet, så har tidene endret seg betydelig siden den gang. Hvorfor holder vi da fremdeles på hemmeligholdet og tausheten? Svaret kan være at våre ritualer, seremonier og løfter kan tas ut av sin rette kontekst og på den måte vil innholdet kunne vris og vendes på slik at betydningen blir helt annerledes enn det som er hensikten. Dette vil kunne åpne

«Forordømmere er ikke forstår»

Motstandere av Ordenen, utbasunerer at de har funnet opprinnelsen til Ordenens hemmelighold i det faktum at den esoteriske doktrinen til Ordenen stod i skarp kontrast til de rådende oppfatninger i samfunnet, og derfor kunne den ikke trygt bekjennes for hele verden. Derfor, ifølge dem, var avgjørelsen om taushet og hemmelighold bare en handling av feighet, for å unnsnippe faren som måtte følge den åpne og ærlige kunngjøring av en upopulær doktrine!

opp for mistolkninger og misforståelser og kunne bli ammunisjon i hendene på de grupperinger i samfunnet som ikke er så begeistret for lukkede ordener.

Det er definitivt aspekter i denne forklaringen som er likeså gyldige i dag som når denne først ble gitt. Særlig i tiden mellom ca 1810 – 1870 så er det mange som satte seg som mål å avsløre lukkede Ordeners egentlige vesen. Det henvises til å lese om Morgan skandalen og det som skjedde i ettertid samt mengden av bøker som ble utgitt av forskjellige religiøse selskaper.

Men det er nå til dags kanskje en enklere forklaring enn disse? Hva om jeg sier at det å avsløre våre hemmeligheter rett og slett ville ødelegge opplevelsen til den enkelte Ordensbror/søster? Hvordan hadde du følt det hvis du på forhånd fikk vite hva som ville foregå ved din egen Innvielse for eksempel? Jeg tipper at den intense opplevelsen ville blitt kraftig forringet!

Uansett hvilken forklaring du selv synes passer best er det visse fakta som går uforanderlig gjennom tidene:

Mysterier appellerer til de fleste mennesker, og er nært alliert med den åndelige delen av menneskets natur. Hele universet er grunnlagt på hemmelighold, og den store Livskraft som levendegjør, beveger seg, og forskjønner det hele, er

den dypeste av alle mysterier. Vi kan ikke, faktisk, fiksere våre øyne på et enkelt punkt i skaperverket som ikke glir over i mystikk. Som fedrene til Ordenen oppdaget – alt liv og skjønnhet ble utdypet i mystikk, skapte de Ordenen, i så måte, i samsvar med den guddommelige orden i naturen. Innen matematikk, ja faktisk i den pythagoreiske lære, ble taushet og hemmelighold nærmest å regne som religiøse plikter, og holdt til å være de mest fruktbare kilder til intellektuell og moralsk forbedring.

En annen grunn til at Ordenen ser på hemmelighold som et grunnleggende prinsipp er, fordi enhet, harmoni, og styrke kan være sikret derav, som ikke kan oppnås på annen måte. Hemmelighold har en mystisk, bindende, nesten overnaturlig kraft, og forener mennesker tettere sammen enn alle andre midler kombinert.

Anta at to menn eller to kvinner, fremmede for hverandre, blir Innviet i Ordenen samtidig, en begivenhet som omstendighetene krever skal forbli en hemmelighet mellom dem for alltid. Følelsen disse to sitter igjen med er at i hele verden, bare disse to Ordensmedlemmene, og de fremmede for hverandre, kjenner hemmeligheten. De kan være separert, kontinenter og hav, og mange begivenhetsrike år, deler dem, men de kan

ikke glemme hverandre, ei heller det mysterium som binder dem sammen som ledd i en kjede. Hverken tid eller distanse kan svekke det mektige bånd. I det, er de for alltid en.

Det er ikke, da, for noe forfengelig eller lettsindig formål som Ordenen appellerer til prinsippet om hemmelighold, men, heller, fordi det skaper en familiefølelse, forsikrer samhold, og iklær Ordenen sjarmen av mystikk og poesi, som bidrar til å gjøre sitt arbeid enkelt og sine forpliktelser hyggelige.

Vi som er Innviet i Ordenen vet hvilke hemmeligheter det er snakk om – vi har gått igjennom gradene og avlagt løftene. Selv om alt ble avslørt – vil det være nok? Utenforstående, når våre hemmeligheter har blitt allment kjent, vil allikevel forsøke å finne flere hemmeligheter. Dette kan jo ikke være alt... eller?

Pastor Dwight R. Smith sa engang: «På den forferdelige dagen da hemmelighetene i alles hjerter skal gjøres kjent, vil alle de mennesker som nysgjerrig har spurt og gravd om hva våre hemmeligheter er, bli forbauset over å finne at den største av Ordenens hemmelighet var den upubliserte handlingen over å hjelpe andre.»

Fra jubileumsfeiringen: DSS Gunnar Gjølstad, HP Jon Erik Holm og Stor Sire Morten Buan.

Foto: OM Arne Glomdal

Fra 1919 var Leir nr. 1 Norge den eneste Odd Fellow Leir i Norge frem til 1952. Da kom den andre, Leir nr. 2 Varde i Stavanger. Fra 1958 til 1964 kom det åtte nye leire, altså det rene skred og hvor den nordligste, Leir nr. 9 Hålogaland lå i Harstad. 9. november 1960 ble Leir nr. 7 Østfold instituert i Ordenshuset i Fredrikstad under ledelse av Stor Sire Håkon V. Ruud.

Leirens første ordinære møte ble avholdt den 10. januar 1961 i Fredrikstad. Leiren startet som en vandreleir, men fikk etter hvert fast tilhold i Ordenslokalene i Sarpsborg. Ved Leirens deling i 2001 ble det logene i Fredrikstad og Moss som dannet Leir Østfold. Møtene alternerer nå mellom Ordenshusene i Fredrikstad og Moss.

Leirens hovedoppgave har vært konsentrert om det rituelle arbeidet. Men i tillegg har Leiren sett det som sin oppgave å støtte og hjelpe Distriktets loger i deres arbeid og gi økonomisk bidrag til opprettelse av nye loger, logenes utadvendte ar-

beid til jul og til logeutstyr. Følgende Odd Fellow loger sogner nå til Leir nr. 7 Østfold:

• nr. 12	Kongssten	Fredrikstad
• nr. 18	Varna	Moss
• nr. 45	Baune	Fredrikstad
• nr. 51	Folden	Moss
• nr. 95	Isegran	Fredrikstad
• nr. 138	Christian Frederik	Moss

Leiren har også vært sentral ved tildeling av Storlogegraden og ved instruksjonsmøter for nye embedsmenn m. m. Blant de mer sosiale tiltak har Leir Østfold hatt et utviklende og hyggelig vennskap med Läger nr. 21 Västerled i Sverige.

Vekst og utvikling

Etter at Leiren hadde vokst til 520 patriarker fordelt på ti loger, ble Leiren delt den 9. okt. 2001. Fra da av består Leir Østfold av patriarker fra seks loger, tre fra Fredrikstad og tre fra Moss. Leirslagninger er godt besøkt av leirens 335 patriarker.

Den nye Leiren, Leir nr. 23 Smaalenene, ble instituert den 16. mars 2002 og består av fire loger. Den ene logen er i Halden, to i Sarpsborg og en i Mysen.

Jubileumsfeiringen

Leiren feiret sine første femti år med Festleir 13. november 2010. Leirslag-

ningen ble satt med patriark Stor Sire Morten Buan i spissen.

Festritualet for Leire ble dyktig og stemningsfullt gjennomført, og de musikalske innslagene ved Patriark domorganist Dan René Dahl og fiolinist Per Viggo Nilsen, ga festleiren et kunstnerisk innhold som imponerte alle.

Patriark Arne Straume åpnet taffelet med å lese sin selvskevne prolog for anledningen. I denne fanget han både Leirens historie i Østfold, delingen til to leire i 2001, og ikke minst leirens kjernebudskap. Når man skal feire et leirjubileum er det sentralt i en verdibærende Orden å holde verdiene høyt i hevd både prinsipielt og i det daglige liv.

Ved taffelet holdt Stor Sire en inspirerende tale og påpekte at Storlogen vil satse på kunnskap og kvalitet i leirarbeidet. Leirens særegenhet og egenart vil bli dyrket frem til glede både for loger og leire.

Stor Sire ga honnør til Logene og Leiren i Distrikt 7 for godt arbeid og stor aktivitet.

Til slutt overrakte han en plakett med inskripsjon som gave fra Storlogen.

HP i Leir nr. 7 Østfold Jon Erik Holm holdt Leirens festtale. Her orienterte han om Leir Østfolds historie og dens store fremgang. En leirs vandringer går på alle slags trakter og lende. Leir Østfold vokste jo frem som den eneste Odd Fellow leir i Østfold frem til 2001. Den deling som da hadde modnet seg frem var jo uttrykk for

Leir nr. 7 Østfold er **femti** år

vekst og utvikling. Han var spesielt stolt over den store aktiviteten og fremmøtet i Leiren de siste årene.

Huvudpatriarken Lars Bratt fra leirens vennskapsleir i Sverige, Lägeret nr. 21 Västerled, hilste og takket for godt samarbeid og håpet at vennskapet mellom de to leire kan utvikles videre. Det er viktig langt ut over det hyggelige og turismessige at patriarker møtes over landegrensene. Patriarkenes vandring i ørkenen Paran kjenner jo egentlig ingen grenser, og det skal ikke være grenser og stengsler mellom folk.

Deretter fulgte en rekke inspirerende og inspirerte taler både fra patriarker og matriarker slik at alle de gode ord og ønsker var med på å gi Leir Østfold stimulans for selvfølelsen i mange år fremover.

Og patriarkene kunne se tilbake på en strålende fest og et verdig jubileum, noe som lover godt for fremtiden.

Veien ligger foran deg

Leir Østfold er åpenbart femti år ung og ser klart at fremtiden ligger foran i leirarbeidet. Leir Østfold fyller femti år ved starten av Kunnskapsløftet hvor nettopp dette å gi et nytt løft for leirarbeidet blir sentralt. I de kommende to årene som nå ligger foran skal det innføres nye utviklingsprogram for alle leire, og det vil bli gitt kraftige impulser for fordypning i leirens verdier og idéverden. Leir Østfold er beredt til dette. Det er nå en moden leir som går inn i en spennende utviklingsperiode.

Tekst: Hans Kraugerud

Stor Sire Morten Buan holder sin festtale.

Foto: OM Arne Glomdal

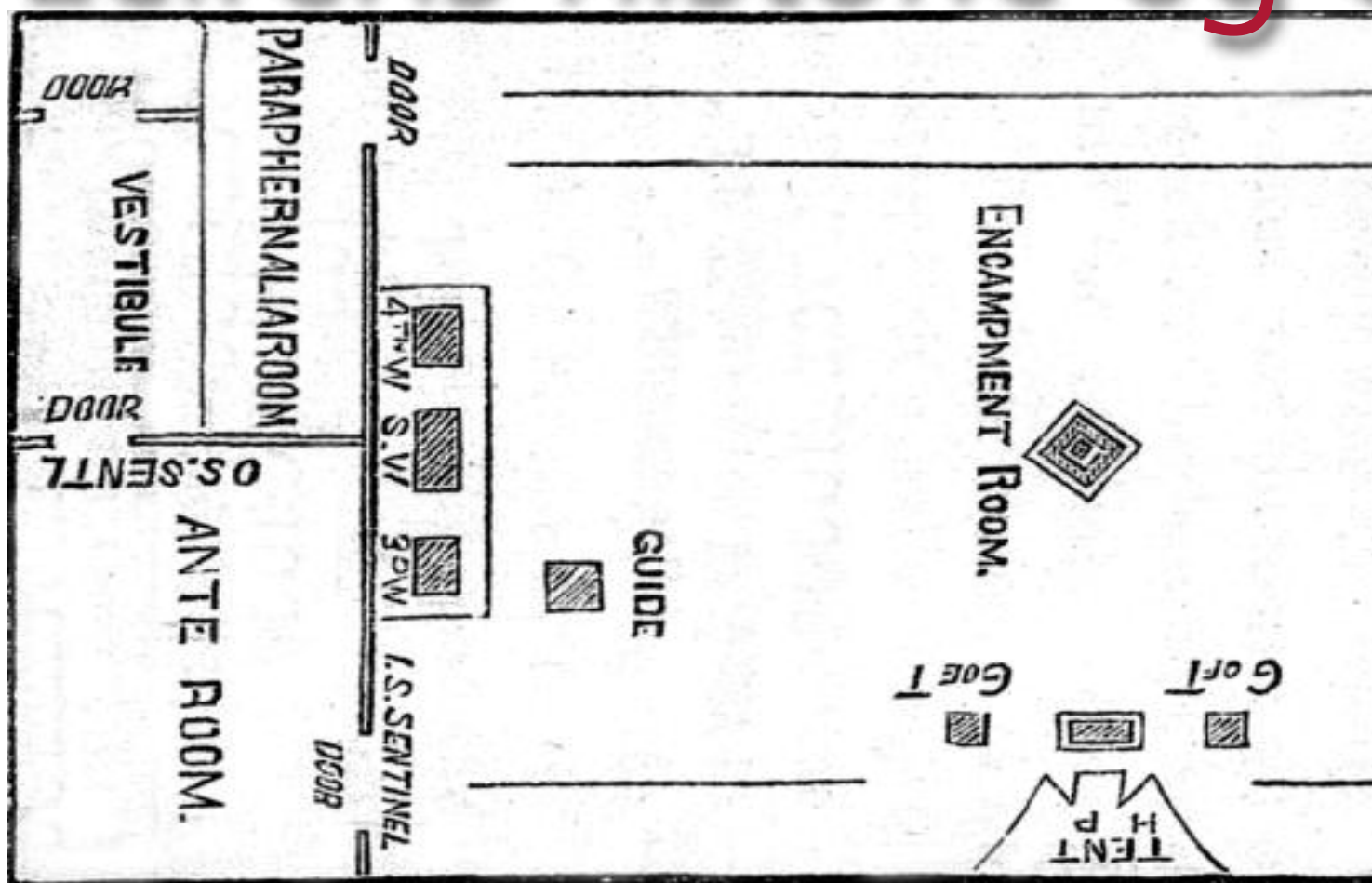

Arne Straume fremfører sin prolog.

Foto: OM Arne Glomdal

Leirens historie og e

Av Kjell-
Henrik
Hendrichs

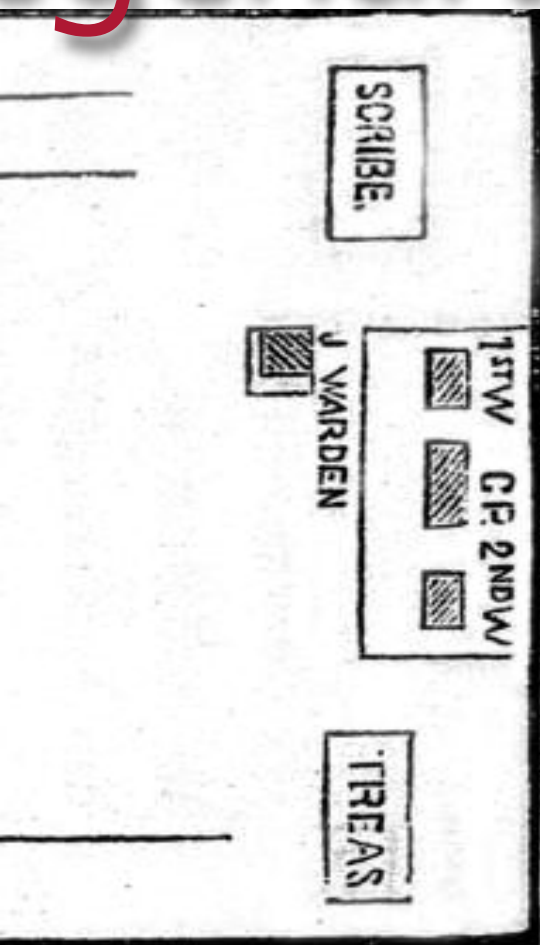
Da vår gren av Odd Fellow Ordenen ble stiftet i 1819, vokste den opp i en tid med en rekke Ordener med høyst ulike bakgrunnstepper og bakgrunnsidéer. Ordensnavn som «Improved Order of Red Men», «Independent Order of Philozatheans» og «Ancient Order of Foresters» gir oss en anelse om bredden i Ordensvesenet i USA på den tid. I tillegg fantes det svært mange ulike Frimurersammenslutninger. Antall grader var også ganske voldsomt varierende fra noen med bare én grad, mens andre hadde nærmere hundre ulike grader.

Det er meget vanskelig å finne noe egentlig forbilde for dannelsen av leiren og for leirens egenartede

metaforikk. Men det er to kilder som soleklart har vært der. Det ene er kunnskapen om og innlevelsen i hebréernes

bibel som var til stede hos alle amerikanere på den tid. Det andre var de strabaser, anstrengelser og farer som fulgte

egenart

med det å begi seg ut i den amerikanske ødemark da de begynte «to go west».

Starten i 1827

James Lot Ridgely (1807-1881) satt ringside i utvikling av Leirinstitusjonen. Han skriver i sin historiefremstilling fra 1878 at det hadde vært en rekke forslag om en videreutvikling av Ordenen i 1820-årene. 6. mai 1827 kom åtte av «the most active and useful members in Maryland» sammen for å fatte beslutninger om veien videre. 15. mai 1827 besluttet Storlogen i Maryland å gi sin tilslutning til dette arbeidet med å danne «an Encampment Lodge» som kun skulle være åpent for selekterte brødre med høyeste logegrad. Det skulle tildeles tre «Encampment Degrees».

Encampment No: 1 Jerusalem ble opprettet og instituert 6. juli 1827 med John Boyd som Hovedpatriark og med Thomas Wildey som Yppersteprest. Vi merker oss at denne leiren hverken hadde noen Eks HP eller Høvedsmenn. Antallet Vakter er også annerledes enn det vi

kjenner til. I 100-årsberetningen fra de amerikanske leire er det et utsagn som man bør legge meget stor vekt på. Der heter det at: «The Encampment as an organization is distinctly an American institution; it was founded in Baltimore.» Som organisasjon og med sin metaforikk er den genuint amerikansk.

Leirgradene

Leirgradene var ikke på plass fra starten av, men ble utviklet etter hvert. Den tidsmessige rekkefølgen på gradene var at Den Gyldne Leveregels Grad så dagens lys først. Deretter kom Den Kongelige Purpur Grad, og til slutt Patriarkgraden.

Det har vært antydnet at Leirinstitusjonen har sin opprinnelse i England. Dette er ikke riktig. Leirinstitusjonen er – som det fremgår av det tidligere sitat fra leirhistorien – en ektefødt amerikansk kreasjon. Derimot skal det ha eksistert en æresgrad for Eks Overmestre i Manchester Unity hvor begrepet Patriark har vært brukt. Men selv om ordet er det samme, betyr ikke det at det er noen forbindelse utover bruk av samme ord. For øvrig har Den Suverene Storloge gjentatte ganger presisert at Odd Fellow Ordenen ikke har noen æresgrader, men kun tjenestegrader. Våre leirgrader er ikke tjenestegrader, men åpne grader for alle medlemmer som fyller de Ordensmessige kriterier for dem. Storlogegraden er derimot en tjenestegrad.

Institusjonene med leiren forandret seg ganske fort. Den var åpenbart opprinnelig tenkt som en form for Storlogegrad for Eks Overmestere, altså en tjenestegrad. Ganske raskt ble den åpnet for et større antall brødre som hadde logens høyeste grad. Dermed ble den en åpen Ordensgrad for kvalifiserte medlemmer. Men det var ingen automatikk i bevegelsen fra loge til leir. Det var leiren selv som kallet brødre til patriarkenes samfunn. Da Rebekkaleiren kom i 1980, ble samme dynamikk gjort gjeldende der. Det er leiren selv som kaller kvalifiserte søstre til matriarkenes samfunn.

Hvis man ser på loge og leir med et metaforisk blikk, kan man si at logene arbeider med den indre og nære dannelse av søstre og brødre. Men når man kommer til skjels år og alder, er tiden kommet for å bevege seg ut i det store og krevende samfunn. Det er her leiren kommer inn med sin dannelse og lærdom for matriarker og patriarker.

Leirsalen og leirutstyret

I den første leir var det kun to embedsstoler, en for Hovedpatriarken og en for

Ypperstepresten. Skissen som følger denne artikkel er utarbeidet omkring 1860. Her ser vi at de omtalte hovedtrekkene er beholdt, selv om noen flere posisjoner er kommet til. Skissen viser hvordan salen kunne se ut under et arbeidsmøte i leiren. Plasseringen av HP og YP under gradgivingene varierte ganske mye alt etter gradens karakter og dramatiske innhold.

I fotnotene til skissen heter det at embedsmennenes plasseringer kan variere alt etter rommets og oppgavens beskaffenhet. Den statiske plassering av embedsmenn som våre leire ofte har i dag, har ingen rot i leirens opprinnelige arbeidsmåter.

James Ridgely forteller at allerede fra starten av i 1827, inntrette man «an Encampment room» som klart skilte seg fra logesalen. Hva slags utstyr man brukte ved leirslagningen er ikke like opplagt, men alle logens karakteristika var fjernet. Mange forbinder leirslagningene med bruk av stjernehimmel. En leir er selvsagt under åpen himmel. Derfor er en stjernehimmel et godt symbol på at leiren er samlet «under åpen himmel og for vær og vind». Men vi kan med ganske stor sikkerhet si at stjernehimelen ikke fantes i amerikanske leire. Den finnes heller ikke over alt i europeiske jurisdiksjoner, men har nok sannsynligvis kommet inn som et «lån» fra Frimurerordenen, og sannsynligvis først i Sverige.

Restaurering og revitalisering

Den svenske jurisdiksjon har for en årrekke siden startet en spennende restaurering og revitalisering av leirarbeidet. Det har gått ut på å søke etter metaforiske virkemidler i leirens bakgrunns-teppe og rituelle kraft. Gjennom Kunnskapsløftet vil en tilsvarende prosess settes i gang i Norge. Vi vil i fremtiden sannsynligvis se langt tydeligere forskjell på arbeidet i loge og leir, og at de to avdelingenes egenart vil bli langt mer markert. Allerede i 1827 var det tindrende klart at de to avdelinger hadde et markant forskjellig siktemål, selv om begge bygget på Ordenens etiske plattform og tradisjoner. Det er grunn til å tro at Leiren etter hvert vil fremstå i sin egen kraft og i sin egenart slik at hele Ordenens etiske budskap vil få større bredde og styrke.

At leiren blir mer «leirete» vil igjen skape en større synlighet og bevissthet også overfor logenes egenart. Dermed får vi en synergisk effekt i vårt Ordensarbeid.

I 2010 er det 70 år siden andre verdenskrigen brøt ut. Historienemnda i Loge Grenmar mente det var riktig å markere dette som en påminnelse om hva krig kan føre til av uverdigheter og grusomme menneskelige aktiviteter. Medlem i nemnda, Ragnar Flåtsund, har både under og etter krigen samlet stoff, legale og illegale aviser, bilder, bøker og gjenstander fra krigstida lokalt i Porsgrunnsdistriktet og fra det øvrige Telemark.

En krigsutstilling i Orde i Porsgrunn

Selv utstillingen var lagt opp som «vandring» i krigsårene fra krigsutbruddet i 1940 til freden kom i 1945. Ved begynnelsen og slutten var det lagt opp lyttestasjoner med henholdsvis radiomeldinger, proklamasjoner og forordninger fra Hitler og Quisling og med fredsmeldinger og Kongens tale. Sprengningen av kringkastingsmastene var foruten ustanselig flydur og flyalarmer de første uhyggelige krigshendingene i Porsgrunn. Frem til 13. april 1940 hadde Porsgrunn kringkaster vært en av de siste frie senderne i det sydlige Norge. Den sendte både sine egne meldinger og overførte nyhetssendinger fra Sverige.

Fra de siste trefningene opphørte i Vinje i Telemark i begynnelsen av mai, ble motstandsgrupper ganske raskt etablert i Porsgrunn og Skien. Der hadde nazistene etablert såkalte AT-leirer som egentlig var kamuflerte hirdleirer. Allerede høsten 1940 ble motstandsgruppene satt opp i mindre distrikter. Lokalt i Porsgrunn oppsto den såkalte 514-gruppen. 514 var egentlig bare et romnr i Parkrestauranten der gruppen hadde sitt til-

holdssted, gjemmested og øvingslokale nesten under hele krigen. D17 var navnet på hele motstandsområdet der A. Quenild var sjef. Beretningene og hendelsene rundt disse modige menneskene og gruppene er mange og dramatiske.

Distriktet hadde også etter hvert tre store leirer for «skaugutta», og det ble etablert rømningsveier til Sverige, særlig med båter langs kysten fra Bamble og Vestfold til svenskekysten.

Tyskerne hadde både sine egne store mannskapsleirer og opprettet fangeleirer hele syv steder i Telemark, vesentlig for russiske, men også med franske og polske fanger.

Dagliglivet under krigen

En vesentlig del av utstillingen var å vise hvordan dagliglivet artet seg, de mange forordningene som påvirket livet lokalt, om reiseforbud og reisetillatelse bare en skulle utenfor byens grenser. Det var rasjonering på de fleste varer og vi måtte vise brødmerker, tobakksmerker for alt

som skulle kjøpes. På bordet var det både B-såpe, tobakksrestatninger, kaffeerstatninger tilsatt nøtter fra kastanje-, bøk eller eik, sko av fiskeskinn, krystallapparater for å kunne lytte på sendingene fra London, sendere som ble brukt av motstandsgruppene, frimerker fra krigsårene, identitetsmerker, armbind og mye mer.

De voldssomme hendelser

De store dramatiske hendelsene var selvfølgelig med. Den verste av dem alle var bombingene av Eidanger salpeterfabrikker på Herøen, eller Hydro. 24. juli 1943 dundret bombeflyene inn over distriktet og la igjen 280 registrerte bombenedslag. 53 norske arbeidere ble drept. Tyskerne oppga ikke sine tap. Det ble enorme ødeleggelser både inne på fabrikkområdet og i bebyggelsen på Herøya og Klevstrand. Mange eneboliger sto sammenraste eller ødelagte til etter krigen.

Langfredag, 30. mars 1945, kom ra-

DISOLDATENHEIM
PORSGRUNN

enshuset

kettangrepet på Menstad som var Hydros laste- og losseplass, ikke minst omlastingsplass for utskipning av tungtvann til Tyskland. Fire båter ble senket og ellers ble det forårsaket store materielle skader. Et alliert fly gikk i en kraftledning og styrtet. De to flyverne omkom og er begravet i Norge.

Så sent som 11. april 1945 kom det alliert luftangrep mot Porsgrunn mek. verksted og båtene som lå der. Det ble luftkamper over byen og distriktet. Tre allierte og to tyske fly styrtet.

Den siste norske sabotasjen var sprengningen av jernbanebrua ved Nisterud nord for Skien, med deltagere fra motstandsgruppene i Skien og Porsgrunn.

Ordenshuset under krigen

Selve Odd Fellowhuset, Sverresgt. 9 i Porsgrunn, har sin egen krigshistorie. Det er laget en lengre beretning om dette. Den var med på utstillingen og trykt opp for utdeling. Les også artikkel skrevet av

Rolf Nilsen i «De Tre Kjedeled» nr. 1 fra 2010.

Ordenens krigstidshistorie begynte allerede i 1933 da verdibærende Ordener ble forbudt i Tyskland. Odd Fellow Ordenen i Tyskland kom forbudet i forkjøpet og oppløste seg selv. (Les Kjell-Henrik Hendrichs: Odd Fellow Ordenens Historie, B1, s. 68 og 269).

I Porsgrunn var det kloke brødre i Loge Dag som fikk berget materiell, omorganisert aksjeselskap, dannet klubb og fikk på en måte en sivil styring med huset. Både tyskerne og særlig nazistene var svært interessert i huset og skapte mange vanskeligheter for driften. I 1942 annekterte tyskerne det helt. Tyskerne hadde huset til eget forlystelsessted med et heller tvilsomt rykte om hva som foregikk innendørs. En porselenskopp

merket «Soldatenheim Porsgrunn» var med på utstillingen.

Det er stilt spørsmål ved om det kan være en Odd Fellow oppgave å bringe krigens historie frem i lyset igjen. Loge Grenmars Historienemnd vurderte dette nøye på forhånd og mener at det til og med er en viktig oppgave. Det er nok å vise til nazistenes totalitære reaksjon på Ordenen. Ordenens formål slik den er uttrykt i formålsparagrafen er: «Å utbre Vennskapets – Kjærlighetens og Sannhetens grunnprinsipper blant menneskene. . . » og Ordenens Budord, inngir ikke tvil om at Ordenens arbeid også motarbeider all krigens umenneskelige grusomheter.

*Tekst: Oddvar Gøystdal
Foto: Per Dahle Hansen
og Svein-Thorstein Rinker*

Spør du noen i Stavanger om de kjenner Andreas Jacobsen, så blir det langt mellom Ja-svarene. Spør du de samme om de kjenner Ajax så får du et nesten unisont Ja!

Ajax-pseudonymet har stått under 700 epistler i Stavanger Aftenblad gjennom 45 år, Den første så tidlig som i 1934. Andreas Jacobsen ble født 6. februar 1909 i Vinkelgata, han bodde senere i bydelene Våland og Egenes. Han startet sin karriere som 16-åring i Det Stavangerske Dampskibsselskap, og avsluttet som personalsjef etter nær 50 år i samme firma.

Andreas Jacobsen var medlem i Odd Fellow loge nr. 5 Vesterlen, og var medlem i Leir Nr. 2 Varde. I Leiren var han organist i flere år, han har også forfattet Leirens sang. Han beskrives som en fredsæl og rolig bror. Redaktør Tor Bjarne Bore gir sin gode beskrivelse av Ajax i Store Norske Leksikon;

«Lykkelig den by som har sin egen dikter, for den bevarer sin sjel. Stavanger har eid den lykken i signaturen Ajax. Dialekten kom gradvis inn i epistlene, og Jacobsen er uten tvil den som sterkest har bidratt til å bevare Stavangerdialekten også som skriftspråk. På Stavangerens eget språk, med sterk følelse for selv de fineste nyanser, kunne han lodde dypt i menneskenes sjel. Språket var nettopp det redskapet han trengte for å fortelle, ikke minst hvordan de gamle – svake, barn, enslige, en sydamme på ensom post – hadde det. Han fortalte om menneskenes dagligliv, om deres lengsler og håp, om smil og tårer, om det som i litteraturen kalles den eksistensielle angsten. Han hadde sansen for å framheve det karakteristiske, men han var mer opptatt av å få sine medmennesker til å bli glade enn å få dem til å le; som regel greide han begge deler. Han evnet å gi dyp innsikt i enkle ord. Derfor leses hans bøker stadig, ikke sjelden høyt, så vel fra prekestol som i en vennekrets».

Domprost Svanholm vakte, i sin tid, en del oppstuss da han brukte Ajax sin fortelling «De små armane» som sin julepreken! Den samme fortelling er fast post hver julaften på NRK-Rogaland, i 2010 lest av Claes Gill på god Stavangerdialekt! Epistelen starter med an Broremann og hu Johanna som pakke julegaver mens de synger «Her kommer dine arme små...», Broremann spør Johanna; Kaffor e det bare de små armane så komme i stall at gå? Og når Johanna

Far og mor te

Trekk fra Andreas Jacobsens (Ajax) forfatterskap

Forfatteren Anders Jacobsen

får fantasien i sving lager hun en praktfull fortelling for Broremann.

I disse tider hvor så mye skal fornyes, viser Halvor Ingebretsen til at i den nye utgaven av «Her kommer. . .» så er ordet «arme» utelatt! Det heter nå; «Her

kommer Jesus dine små», og da er jo hele poenget med Ajax' epistel borte! Men vi kommer nok til å synge «arme små» i enda en generasjon framover.

An Broremann undre seg over andre julesanger også, en dag spør an na Jo-

e an Marton

Eks DDSS Einar Haga

hanna: «Har englane lønn?» «Englar har kje lønn», sa hu Johanna, «det e lønn nok å vera engel». Koss kan du komma på någe sånn? Jo, sa an Broremann – det står her i Glade Jul; Lønnlig i blant oss de går, det står to ganger! Johanna klarer også denne gang å gi Broremann ein fine fortelling.

Broremann og Johanna fikk i 1993 sin statue, den står nær Stavanger Aftenblad. Ajax sine mange hundre epistler er utgitt i 8 bøker, han har skrevet 3 stykke for teatret, på dialekt, og disse tre er sett av 72 000 mennesker!

En av bøkene har tittel «Far og mor te an Marton». De er en vanlig familie i vanlige omgivelser. Moren er hjemmeverende, faren er mekkanikus, og så er han medlem av sangkoret «Harpen» som tynnhalset tenor. Fra koret får vi livfulle beskrivelser, også fra den årlige krabbe-fest:

«Der e mange mådar å spisa krabbe på, men bare ein e den rektige; den hemningslause! De finsligaste brukte nyddaknekkar, mens de andre, di så va komt for å ha det kjekt, de la klødene på gålve og knekte de me helane, elle de la de onna stolbeinå, ei klo onna kvert stolbein og ordna sløyfå ganske enkelt med å sleppa seg tongt ner på stolen».

Fra disse tøffe forhold finner vi andre stillferdige personskildringer som den om sydamen frøken Sørensen. Hun lever

sitt stille liv i enkelhet men har en viktig oppgave med omsyng av bukser og kjoler for gjenbruk i familiene:

Hun er fornøyd med livet der hun vanner og samtaler med potteplantene sine: «dokter må vera enige i det», sa hu henvendt te adle blomstene: «at me har det godt her i lande. Blomstene va enige i det og nikkte me stilkene. Mad – varme – lys. Ka mær e der å trakta itte? La gå at eg har sjeive helar, det har eg allti hatt. La gå at eg har tynne bein, de har Vår Herre gitt meg, men når me e kommt så langt at ein minstepensjon gir 23 kroner i renta, då mein eg me ska vera glae og fornødde».

Epistelen «Det andre live» viser Andreas Jacobsens utrolige observasjons-evne til alle livets fasetter. Personen Gundersen er blitt pensjonist og gir en inderlig beskrivelse av sin frues innsats i hjemmet som han ikke har opppdaget før nå, når han ser hennes effektivitet daglig.

«Det falt han aldri inn, når han om morgningen kom sjokkanes inn på kjøkkenet med halvåbne auer, at någen måtte ha gjort i stand den frokosten som sto ferige på bore. Det slo an aldri at ein middag måtte lagast før an kunne spisast».

Ved kaffebordet sier fruen: «Det e bare det», sier hun: «at den dagen du fekk pensjon, då kone du trekka deg tebage, men det kan kje eg. Ei husmor kan

aldri trekka seg tebage, så lenge hu kan bera ei torvveska å lyfta ei gryda, e hu det mest u-erstattelige så finnes i arbeidslive».

Kan det sies bedre?

Jeg blei selv hekta på Ajax-historiene for 25-30 år siden, tror jeg fikk «tak i» dialekten. Og siden har hans bøker og jeg hatt «fast følge» på besøk i loger eller på reiser. Å føle at epistlene «går hjem» – tross dialekten – da er det en stor glede å formidle hans epistler videre, og det er jo et hav å velge i.

Aftenbladets mangeårige tegner, Henry Imsland begynte tidlig å illustrere epistlene, og hans treffsikre strek satte ekstra spiss på disse.

Andreas Jacobsen fikk mange hederspriser, fra Stavanger kommune, byens aviser, han er blitt «Årets Siddis», og i 1985 fikk han Kongens fortjenestemadalje i gull. Han døde 18. Mars 1995, 86 år.

Tekst: Eks DDSS Einar Haga

OBS!

Stoff til redaksjonen sendes Redaktøren på følgende måte:

- stoffet må være tydelig merket med hva det gjelder.
- stoffet sendes elektronisk på worddokumenter som kan åpnes og bearbeides.
- stoffet må være ordnet best mulig.
- det må gå tydelig frem hvem som er forfatter av teksten.
- det må fremgå hvem som er kontaktperson for stoffet inkl. mailadresse.
- Redaktøren forbeholder seg retten til å redigere stoffet etter magasinets behov.
- tilsendt stoff returneres ikke.
- tilsendt stoff blir oppbevart og kan bli brukt ved et senere høve.
- billedmateriale sendes bladets grafiske formgiver tydelig merket.

Bilder til redaksjonen sendes

Jon Esben Johnsen på følgende måte:

- Gjerne papirbilde i god kvalitet eller som digital billedfil.
- Høyest mulig oppløsning på kameraet bildene er tatt med.
- JPG-format.
- Digitale billedfiler rett fra minnekortet, altså helst ikke behandlet på noen måte.

Nei, nei gutt. . .

«Ingen kan lyve med kroppen!» Dette er et utsagn det er verd å tenke over. Når vi snakker gjennom vårt kroppsspråk, sier vi samtidig mye om oss selv. Dannelse og konvensjoner har vi for at det både skal være kjøreregler i vår omgang med hverandre, men også for å avspeile de verdier vårt samfunn vil være tuftet på. «Dannet opptreden» kan være uttrykk for den mest gjennomtenkte høflighet og vennlighet. Men den kan også bare være et uttrykk for død tradisjonalisme. Ulf Husebø har både i sitt yrke og som privatmenneske vært opptatt av oppførsel, dannelse og omgangsformer. Som sjef for H. M. Kongens adjutantstab i en årrekke var det en del av arbeidsoppgavene å sørge for at alt gikk korrekt for seg. De Tre Kjedeled har bedt ham om å svare på en del spørsmål i denne kontekst.

– **Det sies at dagens unge mangler høflighet, oppdragelse og oppførsel, eller det man vil kalle vanlig folkeskikk. Er det virkelig slik?**

Nei jeg tror ikke det er slik at alle unge ikke eier oppførsel, men jeg tror ungdommen besitter og utviser svært varierende grad av oppførsel. Jeg tror også at en av grunnene til at vi voksne reagerer på ungdommens oppførsel, er at de oppfører seg annerledes enn oss, har andre normer og kan virke mer selvopp-tatte og egoistiske enn vi var i den alderen. Derfor oppfatter vi dem gjerne som uhøflige og uoppdragne.

– **Hva da med voksne og ungdom generelt, oppfører vi oss alle dårlig?**

Uten å si at alle oppfører seg dårlig vil jeg nok tørre å påstå at det med fordel kunne ha vært vist mer god oppførsel både i hverdagen og også i uformelle og formelle lag.

– **Hva tenker du spesielt på? Kan du komme med noen eksempler?**

Når det gjelder høflighet synes jeg vi alle skal bruke den gylne leveregel som mal, dvs at vi oppfører oss mot andre slik vi vil at andre skal oppføre seg mot oss. Det betyr f.eks at man viser normal køkultur og ikke presser seg frem i køer foran kassaapparater, på kino og lignende. Ta f.eks butikker hvor det er en lang skranke med mange ekspeditører. Der bør man starte en enkelt kø midt foran og i avstand fra skranken, slik det gjøres i mange andre land. Så går man frem etter tur etter hvert som ekspeditørene blir ledige, i stedet for slik det ofte skjer, at det lages tre eller fire

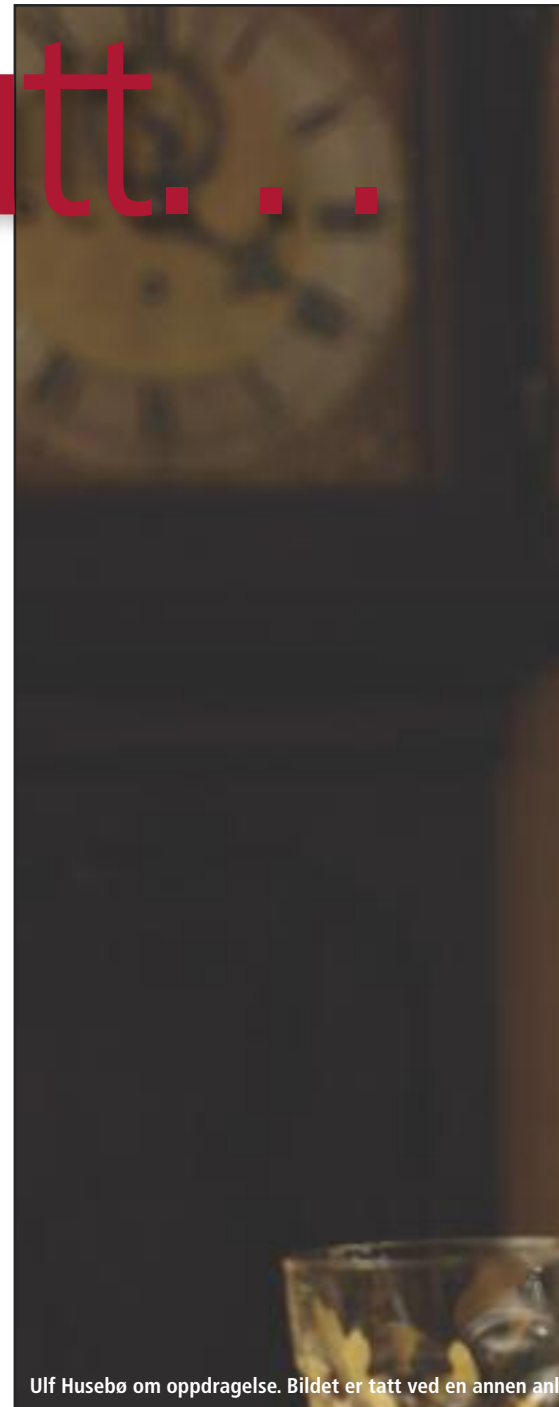
køer hvor kundene stiller seg opp uten å ta hensyn til hvem som kom først eller sist og hvem sin tur det egentlig er til å bli ekspedert. Eller som når man står i kassakø og ny kasse åpnes. Hvem er det da som styrter frem til kassen? Jo de som står bakerst i køen og som ankom sist.

På buss og trikk er det også mye som kan forbedres hva angår høflighet. Det gjelder slike ting som å la passasjerer få komme seg av før en selv går inn og det at menn reiser seg for voksne kvinner og at yngre reiser seg for eldre. Her tror jeg det er et stort forbedringspotensiale både blant unge og voksne. Ikke reiser folk seg for noen og det virker også som om de mener at hver eneste en av egne eiendeler har rettmessig krav på egen plass, dvs vesker, ryggsekk, bæreposer osv skal absolutt plasseres på ledige seter.

Dersom vi voksne blir tilbudt en plass på trikk eller buss, bør vi også akseptere det som et tegn på at vi setter pris på høfligheten og ikke avslå med f.eks å si: «Synes du jeg ser så gammel og skrøpelig ut at jeg må sitte?»

– **På hvilke andre måter mener du det syndes mot vanlige høflighetsregler?**

Jeg synes at vi menn er alt for redde for å være gentlemenn i hverdagen. Oppførsel og oppdragelse har ikke noe med likestilling å gjøre. Menn skal åpne døren for damer og slippe kvinner foran seg. Menn skal gå først inn på raden når man finner sine plasser på kino eller teater. Der skal for øvrig de som går inn til plassene sine gå med ansiktet vendt mot dem som allerede har funnet sine

Ulf Husebø om oppdragelse. Bildet er tatt ved en annen anledning.

plasser og ikke vende dem ryggen og sette bakenden opp i ansiktet på dem. De som har funnet sine plasser bør også reise seg slik at det er mulig å komme forbi.

– **Hvilke andre områder mener du det kan være riktig å påpeke og hvor kan det være rom for forbedringer?**

Jeg tror vi nordmenn er alt for redde for å kle oss pent når vi skal utenfor hjemmets fire vegger. Det virker som om det viktigste er å være uformell, dvs man kler seg heller ned i stedet for, slik man gjorde før, å kle seg opp når man skal ut. Et vertskap vil helt sikkert sette pris på at gjestene viser at de synes det er

Foto: Jon Esben Johnsen

hyggelig å bli bedt i selskap ved at de kler seg pent. Og når man først kler seg opp må man passe på at klærne er ordentlige. Skjorten skal være ren, dress og slips uten flekker og skoene skal være pusset. Veldig mange glemmer at skoene også er en del av antrekket og ingenting kan ødelegge et helhetsinntrykk mer enn et par upussete sko kan.

Det var for øvrig nylig en artikkel i Dagens Næringsliv hvor det ble uttrykt noen tanker og meninger om nordmenns påkledning i offisielle sammenhenger. Der hevdet det at nordmenn taper kontrakter og forretningsmuligheter for millioner av kroner fordi vi ikke forstår viktigheten av å være kor-

rekt kledd i møte med spesielt utenlandske kunder.

Vi vil heller kle oss ned enn kle oss opp og vi tror at det er et tegn på snobbleri og overklassetendenser dersom vi stiller i dress og slips på kundemøter. Men det er jo nettopp det det ikke er. Det er å vise respekt for sine kunder og forretningsforbindelser når man kler seg opp, og å vise at man tar både personen og situasjonen på alvor.

– Nå har du vært inne på hva som er viktig i mer offisielle sammenhenger og i møte mennesker imellom. Er det noe du mener kan forbedres i det daglige, hvor ikke kravet til det formelle er like sterkt til stede?

Det er helt sikkert mye som kan forbedres også på mange andre områder som jeg ikke har vært innom. Igjen synes jeg det er viktig at man er høflige mot hverandre og tar hensyn til hverandre.

Ikke kaste søppel på gaten, men bruke søppelbokser, ikke sitte med bena på setet foran seg på trikken og at man bruker vanlig høflig tale til hverandre. Det er f. eks helt unødvendig å banne og dersom folk må ty til banning for å uttrykke sin mening er det tydeligvis fordi de er i besittelse av et meget begrenset ordforråd.

Intervju: Kjell-Henrik Hendrichs

Arbeidsgruppen som forbereder stiftelsen av Norsk Odd Fellow Akademi; fra venstre Stor Redaktør Kjell-Henrik Hendrichs, Eks DSS Sidsel Haldorsen og Stor Sire Morten Buan. Stiftelsen vil finne sted i Oslo i dagene 17.–19. juni 2011.

Norsk Odd Fellow Akademi er en **realitet**

Av Kjell-Henrik Hendrichs

Frimurerordenen har allerede i mange år hatt sine forskningsloger flere steder i verden. I alle de nordiske land har Odd Fellow jurisdiksjonene snust på tanken om mer formaliserte forsknings- og utredningsfora. Sverige opprettet Svenska Odd Fellow Akademien i 2005 og er allerede godt i gang med sitt arbeid.

Stor Sire Morten Buan lanserte Kunnskapsløftet før han ble valgt som Stor Sire. Norsk Odd Fellow Akademi er en naturlig konsekvens og oppfølger av Kunnskapsløftet. Hele Ordens egenart inviterer til mer intellektuelle sysler.

En verdibærende Orden

Arbeid med verdier har en høyst praktisk side ved at verdiene skal settes ut i livet. Men dette arbeidet har også en intellektuell side. Verdier – spesielt dem vi tar med oss opp gjennom historien – må gjennomtenkes og anvendes i vår egen tid. Dette er et stykke intellektuelt arbeid.

Hvis dette forsømmes, mister verdiene sitt liv. Det man kaller verdier blir i stedet gjerne regler for takt og god tone og billige konvensjoner.

Norsk Odd Fellow Akademis arbeid skal gjøre sitt for å forhindre dette. Akademiet skal drive frisk gjennomtenkning gjennom seriøst, metodisk arbeid innenfor fem felt. Disse feltene er:

- rituell forskning
- Ordenshistorisk forskning
- etisk forskning
- fremtidsforskning
- ledelse i Ordenssammenheng

Våre ritualer er gamle og har mange kilder. De skal forstås og anvendes i vår tid. Gamle formuleringer kan både virke uforståelige og misforstås. Dypdykk i ritualene er også en varig kilde til fornyelse. Vår Ordenshistorie er av mange grunner ikke like lett å få innsikt i, selv om mye materiale allerede er på plass. Dette må systematiseres, utfylles og fortolkes for å gi oss inspirasjon for fremtiden. Hele Ordens hensikt er et dannelsesprosjekt med etisk basis og ballast. Derfor er det å finne frem i de mange etiske retninger for å skille klinten fra veten en del av den etiske fordykning og fornyelse. Ordenen er gammel og skal bli eldre. Da gjelder det også å forstå det samfunnet som kommer for å gjøre Ordenen i stand til å møte fremtiden på en konstruktiv måte. Og alt

dette skal ledes av Ordensledere på alle plan. Ordenen både kan anvende og må avvise en del lederstrømninger. Misanthropisk ledelse har intet i vår Orden å gjøre, men det har humanistisk ledelse. Norsk Odd Fellow Akademi står foran spennende og store oppgaver som vil skape positive ringvirkninger i hele vår Orden.

Akademiets struktur

Akademiets struktur blir todelt. Den ene delen er de sentrale organer i Akademiet. Den andre del er at Akademiet vil få lokale enheter rundt om i landet hvor man kan drøfte de aktuelle emner som det arbeides med i Norsk Odd Fellow Akademi. Dette vil sannsynligvis utforme seg slik at man får et lokalt Odd Fellow Akademi i mange av de store byene som blir «verkesteder for idé og tanke».

Det sentrale Akademi vil bli ledet av en Preses som er den til enhver tid sittende Stor Sire. Dermed vil Ordensledelsen til enhver tid vite hva som rører seg i Akademiet som den «tankesmie» det skal være. På den annen side vil Akademiet få tilført impulser fra Stor Sire og Storlogen om hva som rører seg i Odd Fellow Ordenen nasjonalt og internasjonalt.

Preses leder Akademiets virksomhet sammen med utvalgte Akademimedlemmer som utgjør Akademiets leder-

Rafael: «Akademiet i Athen»

Foto: Jon Esben Johnsen

gruppe. Det Akademiske Råd vil bestå av ledergruppen og et antall medlemmer slik at Akademiet totalt kan bestå av inntil tolv personer. Alle utnevnes av Stor Sire etter innstilling fra Distriktene. Ved utnevnelsen vil det legges vekt på kompetanse, geografisk spredning og kjønnsbalanse.

Akademiets arbeidsmåte

Hver enkelt Akademimedlem skal ha et nærmere definert arbeidsområde innenfor et av de fem satsningsområdene som Akademiet skal arbeide med. Ettersom det er fem ganske ulike satsningsområder vil arbeidsformen variere. Det er forskjell på å arbeide med historisk forskning og fremtidsforskning. Men det er et sentralt poeng at alt arbeid skal kvalitets-sikres. Den som lar seg utnevne må også hele tiden produsere noe innen sitt spesialområde. Arbeidene vil etter hvert publiseres på en hensiktsmessig måte.

Oppfatningen av hva et Akademi er kan variere meget. Platons opprinnelig akademi var en kunnskapskole og et arbeidssted. Det skal også Norsk Odd Fellow Akademi være. De som blir medlemmer av Akademiet vil komme i nærheten av den mest sentrale kunnskapsproduksjon som finner sted i vår Orden. Dette vil både være meget givende og krevende. Akademiet skal være

et arbeidssted hvor man hele tiden må fordype seg i et seriøst arbeid innen sitt felt.

Hvert år vil Akademiet avholde et større symposium, sannsynligvis tidlig på sommeren. Symposiet vil bli åpent for medlemmene, og bestå av foredrag, debatter, mindre symposier og kulturelle opplevelser. Det første vil finne sted i 2012.

Utvelgelse av medlemmer

Blant landets 24 000 medlemmer er det selvfølgelig en rekke som godt dekker den kompetanse som Norsk Odd Fellow Akademi etterspør. For å sikre en så stor bredde som mulig, er alle landets Distrikter anmodet om å komme med forslag til kandidater. Dette er en uvant henstilling om å finne kandidater til en type oppdrag som det ikke har vært snakk om før. Akademiets tolv stoler vil derfor nødvendigvis ikke besettes fullt ut allerede ved institueringen av Norsk Odd Fellow Akademi. Institueringen er fastsatt til 17. juni 2011 i Stortingsgaten 28 i Oslo.

Akademiets emblem

Det ser ut til at Akademiets emblem blir en ambolt med De tre Kjedeledd. Symbolikken viser tydelig at Akademiet skal

være Ordenens «tankesmie» eller «think tank».

DU MÅ FORSØKE

- Du sitter fast i din verden
Vil du løfte ditt eget liv
opp i en høyere sfære
da må du samtidig løfte
alt omkring deg.

Et overmektig tak - javel,
men du må forsøke, du må
tro det umulige er mulig.

Jeg så en gang ei krikk-and
som hamret med vingene til
blods
mot isen i elveoset,
føttene var frosset fast.

Lik
som denne vesle villanda
må du forsøke.

Å løfte hele jorda
med dine korte vinger.

*Hans Børli, fra samlingen
«Brønnen utenfor Nachors stad», 1966*

Det handler om ordet glede.

Det er et ord mange har sagt mye om før, og mye er også skrevet om det.

Men er egentlig det uventet?

Å føle tilværelsen meningsfylt er vel det som til syvende og sist er målet for all vår streben, både i hverdagen, og i handlinger til adspredelse – og – finner vi så den meningsfylde vi søker – ja, så er den naturlige følgen at vi føler glede ved det – der og da. Og så, ja så er det ikke lenger nødvendig å spørre om hva glede egentlig er – den bare er der – som noe som gjør at vi føler oss vel, og føler at livet er verd å leve.

Gledens kilde – hvor skal vi så lete etter den? Jo, ganske enkelt – den har sitt utspring i oss selv, og vi må selv sørge for å holde den – la oss kalle det – sprudlende og ren.

Husk, vårt livs tid er ikke en motorvei mellom vuggen og graven. Nei, stopp opp, parker litt rett som det er, se det store i det lille.

En del av kunsten å leve med glede – er faktisk å nyte, og få mest mulig ut av øyeblikket – for – fortiden har du lagt bak deg – framtiden venter – nåtiden er alt vi har.

Få øye på at veien til glede er ikke å få tiden til å gå – men å fylle tiden med liv!

Let etter, og bli klar over det i livet som gjør deg glad. Jeg tror du vil bli overrasket over å se hvor mye det faktisk er.

Selvfølgelig er vi alle forskjellige, og har våre egne behov og ønsker. Noe som virker sterkt på en, gjør kanskje ikke det på en annen. Men det er påvist at visse sider ved gleden er nokså allmenn over hele verden.

La oss finne fram noen punkter som det kan være en tanke å se nærmere på:

Vi har sikkert alle fra tid til annen støtt på uttrykket livskunst. Et uttrykk med noe litt diffust eller aparte ved seg. Ofte blir det snakket om i forbindelse med mennesker som isolerer seg fra samfunnet og lever sitt eget liv – nærmest i en eremitt-tilværelse og for det meste opptatt av seg selv og sitt – og så kaller man dem livskunstnere.

Men – tenk litt på dette: Den som bare er opptatt av seg selv, er egentlig tom, har lite innhold!

Og hva er det denne livskunstneren har som mål? Jo, intet annet en hva vi sa var målet for all vår streben – meningsfylde. Jeg er ikke så sikker på at disse eskapistene er de som har mest rett på betegnelsen livskunstnere. Det er etter min mening en langt mere verdifull kunst å mestre livets realiteter, slik vi alle møter dem i samlivet med dem vi er glade i, i vårt daglige virke, og i vår daglige om-

Om glede

gang med andre mennesker. Det kan da ofte stilles store krav til klokskap, kunnskap, medmenneskelighet, toleranseevne etc. – altså til kilder i oss selv, til forhold som spiller en rolle i vår søken etter meningsfylde – som vi sa leder oss til gleden; livsgleden!

La oss da like gjerne si at i vår streben etter best mulige løsninger på våre oppgaver – og løsninger som kan gi glede til oss, og andre i den streben, må vi alle være livskunstnere – i ordets beste betydning.

At livet er mangfoldig er det vel ikke vanskelig å være enige i, og det er aldeles ikke sikkert at livskunsten er så vanskelig å mestre som det kan tyde på her.

Faktisk er det vel heller en sannhet at det i vår hverdag ofte er de mange helt småting og hendelser som kan gi gode og

positive følelser, og dermed glede oss. La oss si det slik at et enklere og gladere liv betyr å sortere vekk det som ikke er viktig. Bli deg bevisst hva som gjør deg tilfreds, og bruk tiden til det som betyr noe for deg. Følgen bør da bli at du får energi og overskudd til det som kan berike ditt liv, og husk – det er ditt valg å åpne opp for gleden.

Husk igjen hva vi sa om å holde vår kilde sprudlende og ren!

Om å akseptere

Vi har slått fast at livet er mangfoldig. Vi kan like gjerne si at livet er som det er, og vi kan gjerne føye til – som det er til enhver tid. Noen ganger er det fantastisk, andre ganger er det helsvart.

Alle vil vel kunne være enig i at vi kan

ede. . . .

Av Trygve Bergene

ikke bare finne aktiviteter og begivenheter som gir glede i livet, – eller unngå alt som kan gjøre en nedtrykt. Det er viktig å innse at å være ulykkelig, og å oppleve skuffelse innimellom, er en del av livet – og en del som også skal mestres.

Så vet vi jo dog at med en skuffende opplevelse som bakgrunn, blir gleden desto større når etterpå en hyggelig hendelse inntreffer.

Det er nok unektelig slik for de fleste at man ønsker at mange ting var anderledes, og bruker tid og tanker på at når bare tiden kommer, så skal alt bli bedre både med det ene og det andre. Dette er en form for resignasjon som man ikke bør falle for.

Aksept for forholdene slik de er, og gjør det beste ut av tingenes tilstand. Bruk til-

tak, og gjerne fantasi, ut ifra forholdene slik de er, og ikke å gå passivt og vent på, og ønsk at tiden skal bli slik du gjerne vil at den skal være.

Aksept og aktivitet vil etter all sannsynlighet gi mye tilbake – både av tilfredshet og glede. Passivitet vil gi lite eller ingenting.

Om latter

Et av de beste uttrykk for glede har vi gjennom latteren. «En god latter forlenger livet», sier vi jo som kjent, og mange forskere vil påstå at det er sant. En av dem har sagt:

«Jeg er overbevist om at hver gang et menneske smiler, men mye mere når det ler, føyer han eller hun noe til denne biten av livet». Vi får la det være som det

vil, men en annen har sagt, og det kan vi vel lett være enige i at «Hvis det finnes noe her i verden som vi knapt bekymrer oss mindre for, så er det å vite – mens vi ler – hvorfor vi ler».

Den skotske forfatter Thomas Carlyle skrev en gang: «Virkelig humors vesen er kjærlighet.» Latter kan fremme kjærlighet, kjærlighet kan fremme latter. Sagt på en annen måte: Gjennom latter lærer vi noe om kjærlighet. Gjennom kjærlighet lærer vi å le. Fortsett å le – fortsett å passe på kjærligheten – fortsett å leve.

Tenk litt på hva vi sa om livskunst. Eller kall det gjerne å leve glederikt.

Mennesker som søker dette vil vite at noen vilkårlig sak er ikke det.

Arbeid skal til, her som ellers når vi vil ha noe til å fungere.

La oss nevne noen få stikkord, men der er mange flere:

Takknemlighet: Husk å takke og å gi ros.

Livsappetitt: Hva sult er i forhold til mat, er livsappetitt i forhold til livet.

Ansvarsfølelse: Ta ansvar. Gå inn i deg selv og finn styrke til den.

Visjon: Hensikt, mening og retning må være en livsnerve i vår atferd.

Hyllest: Lev hvert øyeblikk av ditt liv som en hyllest til livet.

Ærbødighet: Alle ting i livet er helige for den som har kjærlighet til livet.

Glede: Blir lønn når redelighet er ditt livs rettesnor.

Til slutt et par vers fra et dikt av Nils Collett Vogt – de lyder slik :

Vi kjenner ei hat, vi kjenner ei nag, ei frykt eller dådløs anger.

og jorderik er vårt skjønne hjem, og solen vår himmelske sanger.

Vår himmelske sanger, vi følger deg, til sommer og fjerne fester.

Svingende toner, som svulmer og dør, til bruset fra livets orkester.

Diktet bringer tankene hen på siste sats i Beethovens niende symfoni hvor et kor på gjerne 100 stemmer eller mere, og til et minst like stort orkester fremfører de kjente linjer fra Friedrich von Schillers dikt «An die Freude» – eller «Til Gleden».

De linjene som lyder slik:

Alle mennesker blir brødre, der din myke vinge dveler. Og hvis myke vinge vises det til? Jo, selvfølgelig «Gledens myke vinge».

Jeg kan bare anbefale dere: Les hele Schillers dikt – lytt til hele Beethovens niende symfoni.

Og til slutt:

Fråts i livets gleder – Trøst når noen gråter,

Gled dere over lysten – Lysten til å være til!

LYKKE TIL!

Odd Fellow Ordenen i tiden

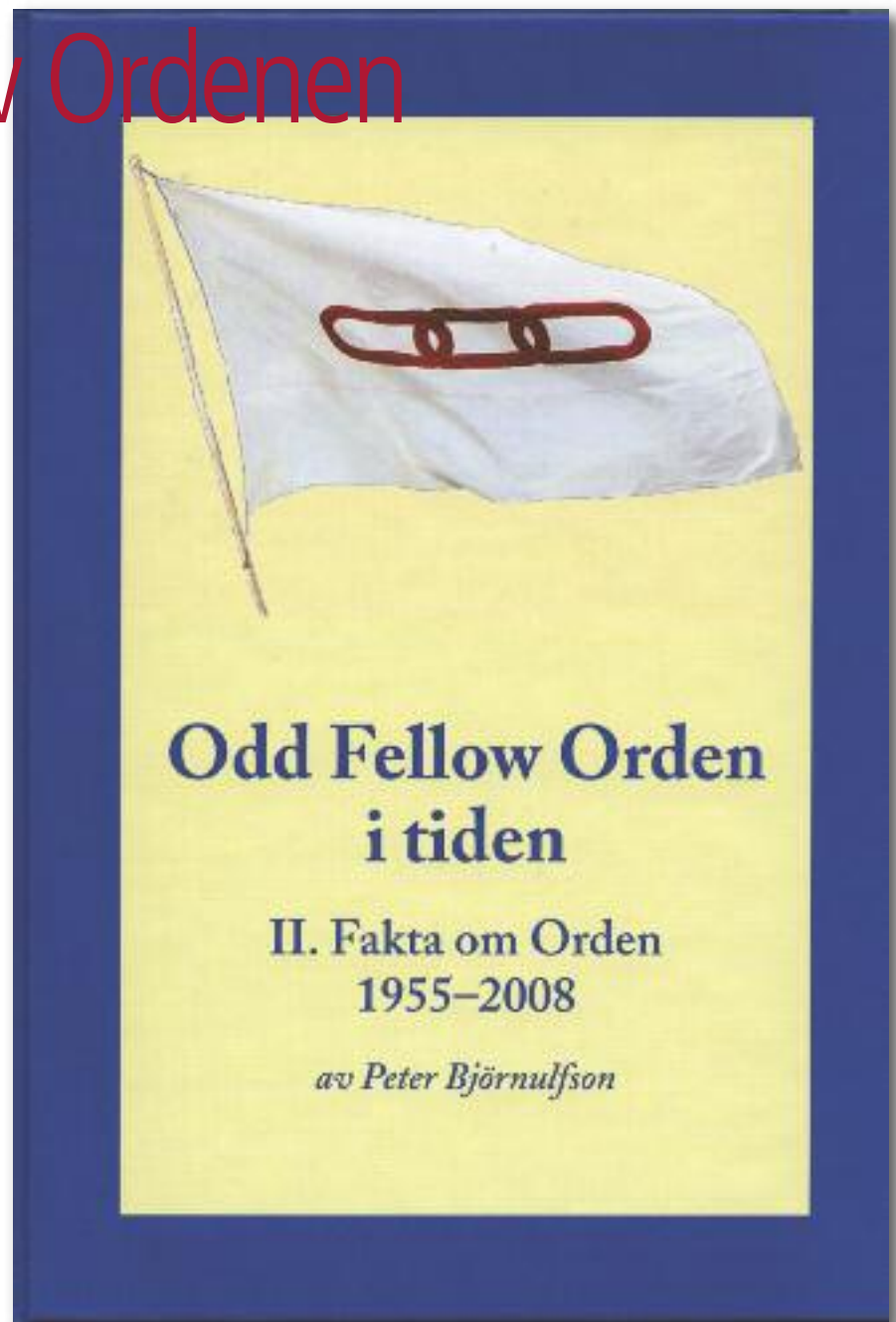

Bokens forfatter Peter Bjørnulfson.

Svenska Odd Fellow Akademiens sekretær, Peter Bjørnulfson har skrevet bind II av det historieverket som Den Svenske Storloge har utgitt i de senere år. Første bind, skrevet av Stig Lundgren, ble omtalt i De Tre Kjedeledd nr 1/2009. Den er en idéhistorisk gjennomgang, spesielt av den svenske jurisdiksjon. Stig Lundgren er idéhistoriker og ikke medlem av Ordenen. Det gjør hans bok interessant på mange måter. Jeg mener at jeg kjenner ganske mye av Odd Fellow litteraturen, men jeg har aldri sett en slik bok som Lundgrens. Den setter Ordenen og dens verdier inn i en idéhistorisk ramme. Ikke minst i forbindelse med vårt eget Kunnskapsløft, vil lesningen av Lundgrens bok ikke bare gi innsikt i svenske Odd Fellow forhold, men den vil være en visjonsåpner for Ordenens lære og dybde.

Peter Bjørnulfsons bok er av et helt annet kaliber, men ikke mindre imponerende av den grunn. Der Stig Lundgren tar seg av det verdimesige innholdet og setter det opp i relasjon både til europeisk og svensk idéhistorie, tar Bjørnulfson for seg form og innhold. En Orden som den svenske jurisdiksjon med sine om lag 40 000 medlemmer og 127 års historie. Alle fakta av noen betydning om Odd Fellow Ordenen i Sverige får du i denne boken. Den er inndelt i 17 emneområder og med statistikk, registre og oppslagsord slik at man lett finner frem.

Det ligger et voldsomt innsamlings-, registrerings- og systemiseringsarbeid bak utgivelsen. Når man vet at Ordenen ikke alltid har vært like dyktig – dette er en underdrivelse – til å ta vare på sin historie og sin statistikk, er det nesten

ubegripelig at det lar seg gjøre å samle stoffet på en slik måte det her er gjort.

Jeg har allerede antydnet arbeidets vanskelighetsgrad som jeg kjenner noe til når det gjelder å finne frem historiske fakta. Men det sier ikke så helt lite om forfatterens maurflittighet, noe som Stor Sire Anders Lundgren også berømmer i sitt forord.

Det er vanskelig å gi eksempler på bokens innhold uten å gå i dybden. Den beste anbefaling måtte også være til norske Odd Fellows: «Ta og les!»

Når man kan se dette bokverket under ett; første bind av Stig Lundgren og andre bind av Peter Bjørnulfson, er det grunn til å gratulere den svenske jurisdiksjon. Den har ikke bare fått en oppgradering av sin historie. Men den har fått med to bøker som på hver sin måte

er normsettende. For intellektuelt, analytisk og idéhistorisk anlagte Ordensmedlemmer er Stig Lundgrens bok noe helt nytt og løfterikt. For den som vil ha oversikt, innsikt, systematisk og orden i sin kunnskap om Ordenen, kan ingen være en bedre veiviser enn Peter Bjørnulfson.

Peter Bjørnulfson fremla sin bok og sitt arbeid i et foredrag på Svenska Odd Fellow Akademiens Högtidsdag i Malmö i oktober 2010. Etter dette foredraget uttalte flere av Akademiens medlemmer at de sjelden hadde hørt et såkalt «tørt, statistisk stoff» fremlagt så spennende og med så stor engasjement noen gang.

Det er all grunn til å gratulere.

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs

Historisk møte

I loge nr. 99 Petrus Beyer skjedde en uvanlig begivenhet den 11. november 2010: 73 års aldersforskjell! Her ser vi at vår yngste bror, Mats Chr. Nordhagen 23 år, møter vår eldste bror, EksOM Arne Lauvdal, 96 år. Dette er en

sjelden begivenhet som vi syntes fortjente hederlig omtale.

Vi var så heldige å få til et møte mellom disse to på vårt møte den 11.11.10. Vi antar et dette var en spesiell opplevelse for begge to. Dette var et av

de første møter etter innvielse for Mats, og det var ca 3 år siden EksOM Lauvdal hadde vært på et logemøte.

Tekst: Johnny Lund

Nytt fra Storlogen

Kunnskapsløftet

Nevnd for Kunnskapsløftet har kommet godt i gang med sitt arbeid. I denne forbindelse har det vært forskjellige arbeidsgrupper, som har hatt prosjekter gående.

1. prioritet oppgave for nevnden har vært utviklingsprogrammet for Leire.
2. prioritet oppgave for nevnden har vært kurs for nye embedsmenn.

Inntaksprosedyren i vår Orden er den neste prioriterte oppgaven.

NB!! Relatert til dette arbeidet så gjør Storlogen oppmerksom på at det vil bli avholdt

et HM/HP kurs i dagene 17. – 19. juni 2011 i Oslo. De nyvalgte HM/HP er da de som skal delta på dette møtet.

Ny HM/HP manual skal være på plass til denne samlingen.

Miniatyr Eks. Stor Representant nå!

Storlogen har hatt mange henvendelser i forbindelse med miniatyrtgave av Eks. Stor Repr. nå til bruk på dress. Vi har nå besluttet at vi skal få produsert en miniatyrtgave. Utformingen vil bli lik den som finnes i dag. Den nye miniatyren vil være på plass hos Odd Fellow Utstyr etter påske. Prisen vil være ca. kr. 500,00

Avgangsundersøkelse

Storlogen ønsker å få inngående kjennskap til uønsket avgang. Derfor har vi nå satt i

gang arbeidet med å få kartlagt årsakene til dette. Dvs. de som melder seg ut av vår Orden, får anledning til å svare/kommentere årsaken til utmeldelsen. Det blir i denne forbindelse sendt ut et eget spørreskjema. Storlogen har allerede fått inn en del svarbrev, som blir registrert og lest nøye. Storlogen skal selvfølgelig evaluere dette, slik at vi sammen skal bli bedre på akkurat dette området.

Det er viktig for den videre utviklingen av vår Orden at alle enhetene har fokus på avgang.

Steinar Jansen
Stor Sekretær

Loge 65 Boreas 50-årsjubileum

Allerede i slutten av 1920-årene forsøkte Gudleik Devold fra loge Ragnvald Mørejarl i Ålesund å finne grobunn for Ordenen i Tromsø uten å lykkes. I 1932 ble Karl Rickertsen opptatt i loge Eystein og i 1933 ble Jens Dragøy opptatt i loge Malm. Høsten samme år kom man i gang med å starte Broderforening i Tromsø. Den startet opp 12. mai 1934 med 11 medlemmer. 28. juni 1936 ble loge nr 19 Thule instituert. Under krigen var alt logearbeid forbudt, og arbeidet ble ikke gjenopptatt før høsten 1946.

Fra 1951 til 1973 holdt Ordenen til i Tromsø Håndverkerforenings lokaler i Skippergata. På slutten av 1960 årene ble Håndverkeren solgt til nye eiere og leieforholdet til Odd Fellow logene ble sagt opp. Prosjekt for vårt eget hus i Storgt. 118 kom i gang i 1970, stod ferdig i 1973 og ble innviet 12. mai 1973 av Stor Sire Arne Espelund.

I 2011 er det i alt fire Odd Fellow loger og tre Rebekka loger i Tromsø.

Odd Fellow logene nr. 19 Thule, 65 Borea, 96 Origo og 142 Ishavet.

Rebekkaloge nr. 11 Concordia, 71 Moria og 115 Kesia

Odd Fellow leir nr. 11 Nord og Rebekkalogr nr. 12 Troms.

Broderforeningen av 1958

Noen brødre i loge nr. 19 Thule gikk i 1957 inn for å danne en ny loge. Mange av dem hadde lang og solid erfaring fra logearbeid – flere var resipert i Ordenen før krigen. Den formelle søknaden om å etablere en Broderforening ble sendt høsten 1958. Broderforeningen ble konstituert den 22. september 1958 med ti brødre.

4. desember 1958 ble Tromsø Broderforening av 1958 høytidelig instituert av DDSS Gudleik Devold fra loge nr. 7 Ragnvald Mørejarl i Ålesund. Til stede var 19 brødre, hvorav 8 gjester fra loge nr. 19 Thule.

Fra referatet kan man legge merke til at Formann Helge Richardsen korrigererte

bruken av ordet «deling» av loge nr. 19 Thule, han fremholdt at dette ikke var noen deling, men en naturlig og nødvendig utvidelse av Ordenen!

Broderforeningen hadde regelmessige møter, og navneforslag ble ofte drøftet. Et navn som sto i riktig forhold til moderlogen Thule var viktig, og det ble derfor naturlig å bruke et latinsk navn som også hadde et nordisk preg. Videre skulle det ikke være et direkte fremmedord for kystbefolkningen. Etter hvert utkrystalliserte det seg et forslag om «Borea», fremsatt av DDSS Gudleik Devold.

Borea betyr i fri oversettelse «nordavind» og skal uttales med trykk på første stavelse (Bòrea). Som en kuriositet kan også nevnes at uttrykket «boreal tid» henspeiler på den første varmeperioden etter siste istid, ca 9500 – 7500 år før vår tid. Vi kan trygt fastslå at våre brødre for 50 års siden hadde et meget reflektert og bevisst forhold til sin historie, og navnet på vår loge er et resultat av solid og grundig arbeid.

Loge nr. 65 Borea

Det var stor innsatsvilje i arbeidet med foreningen, og nødvendige avtaler med «faderlogen» ble drøftet med tanke på et leieforhold for logesal og utstyr.

21. mars 1960 ble søknad om institusjonering av logen 11. juni 1960 sendt Storlogen. I søknaden ble Stor Sire bedt om å ta stilling til navnet på den nye logen.

Broderforeningen hadde da 30 medlemmer.

Loge nr. 65 Borea ble instituert 11. juni 1960 av Stor Sire Harald Østreng sammen med tre Storembdsmenn, samt DDSS Gudleik Devold. Det var også gjester fra åtte norske og en svensk loge. Først ble fribrevet overrakt de fem Chartermedlemmene av Stor Sire, og så ble det lest en prolog før de valgte embedsmenn ble innsatt i sine stillinger. Stor Sire erklærte så loge nr. 65 Borea som instituert. Etter institusjoneringen hentet brødrene sine damer og man dro til et festdekket bord på Grand Hotell.

Logearbeidet i de første årene

De første årene var veldig lærerike for brødrene. Først og fremst skulle det rituelle arbeidet finslipes og utvikles videre, så skulle man skape gode samværsforhold, og ikke minst skulle man bygge opp en økonomi for drift av logen.

Kontingenten de første årene var kr 10,- pr måned. Etter hvert kom det også nye søkere til logen, og de viste seg å representere en ung og fin broderskare som

hver på sin måte styrket loge nr. 65 Boreas arbeid. Selv om mange av brødrene hadde forpliktelser utenom logen både i arbeid og i fritid, så var oppmøtet godt. Det interne logearbeidet tok så pass mye tid at logens ledelse måtte være forsiktig med ytterligere program for ikke å begrense brødrenes behov for uformelt samvær etter møtene.

Logens økonomi bedret seg etter hvert som årene gikk. Til spesielle formål ble det arrangert innsamlinger, loddsalg etc, og logens medlemmer har alltid stilt opp for å sikre logens økonomi. I begynnelsen av 70 årene ble det satt i gang eldretreff for pensjonister en gang i måneden, og sesongen ble avsluttet med en tur på våren. Disse turene har gått til forskjellige deler av fylket.

Etter initiativ fra loge nr. 65 Borea ble det satt i gang formiddagstreff for eldre søstre og brødre annenhver torsdag i logens lokaler. Etter en litt famlende start ser det ut til at disse torsdagstreffene har funnet en form som alle er fornøyd med.

Logenavn i Norge

John Skog har holdt en rekke foredrag om betydningen av logenavn i Norge, deriblant også egen loge nr. 65 Borea. Foredragene har vært svært interessante og vil sikkert ha interesse utenfor vår loge.

Borea var hos grekerne navnet på nordavinden. Den ble dyrket som en gud av grekerne og senere av romerne. Han var sønn av Astraiois og Eos (velkjent gudinnenavn i kryssord). Han bortførte kong Ekekthevs datter Oreithya og fikk sønnene Zethes og Kalis, som ble kalt boreadene. Han ble dyrket fordi han hjalp atenerne med å bryte inn og ødelegge flåten til perserkongen Xerxes som i 480 f. Kr. prøvde å erobre byer. Sammen med de andre vindene er han framstilt i relieff i Vindenes Tårn i Aten.

Vi kjenner også igjen navnet i det latinske navnet nordlyset: Aurora Borealis.

Navnet Borealis (Nord) skulle da være en oppfølging av Thulnavnet på loge nr. 19.

Logens segl er Isbjørn på et isflak med fjell i bakgrunnen.

Loge nr. 65 Boreas humanitære arbeid

På lik linje med andre Odd Fellow loger i Norge har loge nr. 65 Borea bidratt i Odd Fellow Ordenens Landssaker. En rekke prosjekter er gjennomført til glede og støtte for ulike institusjoner i inn- og utland. Det utdeles årlig midler til medisinsk forskning, i 1973/1974 ble det

bygget to Redningskryssere, Odd Fellow I og Odd Fellow II, og i de senere år er det bygget en SOS Barneby. I tillegg til disse landsomfattende aksjonene bidrar loge nr. 65 Borea til humanitært arbeid lokalt.

Knoppskyting

Logearbeidet utviklet seg godt i Tromsø, og det ble aktuelt med en videre utvikling av Ordenen i denne byen. 18. februar 1978 ble loge nr. 96 Origo stiftet, og loge Borea var sterkt involvert i denne stiftelsen sammen med Loge Thule. 18. januar 2003 ble den fjerde logen stiftet i Tromsø, loge nr. 142 Ishavet, men her var ikke vår loge involvert med overgang av brødre.

Tekst: Rolf Haug

www.travelandlearn.no

Kjell · 90550571
Slomo · 95708930
travelandlearn@hotmail.com

**Spesial tilbud
for Oddfellow- og
Rebekka- Logene**

	6. - 12. Mai Skottland Whisky og slotter
	22. - 26. Juni Don Giovanni Glyndebourne
	6. - 19. August Sri Lanka Kandi Tempel festival
	2. - 7. September Wien, Bratislava og Budapest
	25. Sep. - 8. Okt. Bhutan og Øst India
	11. - 23. Oktober Nord India m Tej Mahal
	29. Okt. - 12. Nov Sør India Goa - Sol og strand

Odd Fellow Torg

Bransje/Firma	Kontaktperson	Telefon/E-post	Postnummer
ADVOKATER			
Bull & Co Advokatfirma AS	Jan-Erik Grundtvig Sverre	23 01 01 01 www.bullco.no	0203 OSLO
BANK•FINANS			
Haugesund Sparebank	Odd Tofte	52 70 50 00	5527 HAUGESUND
DNB NOR	Johnny Hanssen	03 000	7715 STEINKJER
BEGRAVELSESBYRÅ			
Odd Abbedissen Begravelsesbyrå	Odd Abbedissen	55 15 40 90	5147 FYLLINGSDALEN
BILGUMMI			
Western Bilgummi AS	Kjell Western	32 22 74 00	3400 LIER
BILSALG			
Nymo Bil AS	Kjell Nymo	75 50 79 00 post@nymobil.no	8041 BODØ
BOKHANDEL			
Stjørdal Bokhandel A/S	Svein Erik Schefte	74 82 43 85 stjordal.bokhandel@start.no	7501 STJØRDAL
BRANNSIKRING			
N.R. Brannsikring A/S	Steinar Jansen	52 71 73 44	5501 HAUGESUND
BRANNUTSTYR			
Braco AS	Einar Glenthøj	32 22 66 70	3420 LIERSKOGEN
BUSSTRANSPORT/REISEARRANGØR			
Turistbussen Ålesund	Geir Gjerde	70 14 33 16 geir@turistbussen.no	6020 ÅLESUND
CATERING			
Reidars Selskapsmat	Reidar Larsen	51 52 23 22	4001 STAVANGER
DAMEKLÆR			
Zig Zag	Reidun Persson	22 43 06 90	0157 OSLO
Womens Wear/Elinette		73 10 72 83	8041 BODØ
DAME- OG HERREKLÆR			
A. Oksnes a/s	Arne Inge Oksnes	70 12 10 82 arne@aoksnes.no	6003 ÅLESUND
Hauge & Co AS	Per Hauge	51 89 59 89	4006 STAVANGER
Petersons kläder	Olle Peterson	+46 52 61 05 58	45221 STRØMSTAD
Sjuls Design	Anja Sjuls	416 97 823 www.sjuls.com	3116 TØNSBERG
T. S. Adolfsen AS	Tor S Adolfsen	51 67 40 80	4306 SANDNES
VIC – Hamar	John Øveraas	62 52 38 63	2317 HAMAR
EIENDOMSMEGLING			
Boli a/s	Odd Bjørn Hofstad	928 06 490 obh@boli.no	7715 STEINKJER
FERIE OG FRITID			
Drømmeboliger i Spania til leie	Terje Olsen	911 08 100 www.casa-as.no	1617 FREDRIKSTAD
FRISØRER			
Lille Salong	Lill Kraft Johnsen	22 35 65 13	0173 OSLO
GALLERI/VERKSTED			
Hantho Galleri og Rammeverksted	Karl Johan Hantho	52 72 99 90	5527 HAUGESUND
GLASSMESTERE			
SNE Glasservice A/S	Einar Rafoshei-Klev	38 26 16 21	4517 MANDAL
GRAFISK ARBEID			
Njord Kompetanse	Jon Esben Johnsen	948 71 810	1344 HASLUM
GULLSMED			
Odd Inges Gull & Sølv AS	Odd Inge Bøe	52 72 42 89	5501 HAUGESUND
Opro Produkter AS emaljeverksted	Ole Petter/June Rasch-Olsen	22 17 50 50	0184 OSLO
HOTELL			
Bardu Hotell	Patricia Sørensen	77 18 59 40	9365 BARDU
Hotel Neptun	Hermann Loftheim	52 86 59 00	5500 HAUGESUND
Mosjøen Hotell AS	Bård Bergrem	75 17 11 55	8651 MOSJØEN
HYBLER/LEILIGHETER			
A/S Stortingsgt 28	Ole Fjellidal	22 01 20 40	0161 OSLO
HYTTER			
HeKo Laft as	Kolbjørn Hellum	901 29 211 www.hekolaft.no	2302 HAMAR

get

Annonsering, adresseforandringer, oppsigelser,
endrede persondata etc:

torill.solli@oddfellow.no

Bransje/Firma	Kontaktperson	Telefon/E-post	Postnummer
KJØKKEN/INTERIØR			
E Import a/s	Tom Johansen	35 55 52 22 www.eimport.no	3915 PORSGRUNN-
KRANER OG LØFTEUTSTYR			
Munck Cranes A/S	Ola Skrondal	915 99 605	6050 VALDERØY
MALERMESTER			
Velde s Malerservice og Fargehandel	Jan Erik Lima Velde	52 82 47 50	4276 VEDAVÅGEN
MURMESTER			
Hedmark Murmesterforretning A/S	Einar H. Hernes	62 81 49 23	2212 KONGSVINGER
REGNSKAP			
Administrasjon og Datatjenester AS	Tor-Petter Stensland	53 65 19 20	5750 ODDA
Bedriftstjeneste A/S	Viggo Bjørk	52 80 88 80	5501 HAUGESUND
Dønland Regnskapservice A/S	Arne-Kristian Dønland	77 60 69 30 akd@donland.no	9002 TROMSØ
REISEBYRÅ			
Oppland Arrangement AS	Anders Lunde	61 12 06 00 post@opplarr.no	2890 ETNEDAL
RENSERI/VASKERI			
Marthes Renseri	Marthe Ree Lian	74 82 14 88 www.marthes.no	7500 STJØRDAL
REVISJON			
Inter Revisjon Kristiansand AS	Jan Hægeland	38 12 95 55	4612 KRISTIANSAND
RØRLEGGER			
Moderne Rør Service a.s	Roger J. Tuverud	901 31 844	0491 OSLO
Porsgrunn Rørleggerforretning A/S	Jens-Petter Engh	35 93 09 00	3917 PORSGRUNN
Tindeland Rør – Aut. Rørlegger	Arne W. Tindeland	971 81 350	5500 HAUGESUND
SNEKKER			
Jøndal & Hoff A/S	Jan Jøndal	67 98 05 20	1472 FJELLHAMAR
STORKJØKKENUTSTYR			
Storkjøkkenservice a/s	Kjell Bjørnar Wennevik	934 62 550 kjell@storkjokken-service.no	7725 STEINKJER
TAKSTMANN			
Takstsenteret	Per Egil Ilsaas	414 77 393 pei@takstsenteret.no	1319 BEKKESTUA
TANNLEGE			
Tannlege MNTF Einar Bjørnaas	Einar Bjørnaas	74 08 43 40 ebja5@online.no	7600 LEVANGER
Tannlege MNTF Kristian Lunde	Kristian Lunde	22 83 05 10	0161 OSLO
TRYKKERI			
Nils Sund Boktrykkeri A/S	Kjell Selvaag	52 70 33 70	5500 HAUGESUND

43

TRENGER DU NY LIVKJOLE ELLER NYTT LOGEANTREKK?

Gjennom en av Europas ledende produsenter tilbyr vi et kvalitetsprodukt sydd av 45% ull og 55% polyester. Vi leverer størrelsene 46, 48, 50, 52, 54, 56 og 58. Livkjolen kommer med sort vest og benklær direkte fra importør til **kun kr 2.490,-** + porto og oppkravsgebyr. **Full bytte og returret.**

Bestill på: 24 timers ordrettelefon: 62 52 86 66 • Faks: 62 52 86 61 • E-post: post@livkjole.no
Adresse: Livkjole.no, postboks 6, 2301 Hamar • www.livkjole.no

Artikler fra Odd Fellow Utstyr

Krus m/kjedeledd
Kr 69,-
Art. nr. 11083

Veskeholder m/kjedeledd
Kr 45,-
Art. nr. 11084

Pashmina-sjal i ull/silke
Kr 410,-
Art. nr. 11085

**PC skulderveske
m/kjedeledd i rødt**
Kr 390,-
Art. nr. 11082

Bestillingsliste for Odd Fellow Utstyr:

Det tas forbehold om prisendringer. Ved bestillinger under kr 100,- tillegges et gebyr på kr 30,-. Porto tillegges.

Art. nr.	Betegnelse	Antall	Pris
10174	Bordflagg	110,-
10176	Båtflagg/gjesteflagg	90,-
10177	Båtvimpel	90,-
11002	Regalieveske i kunstsinn	475,-
11025	Rødt slips i silke m/kjedeledd	135,-
11026	Sort slips i silke m/kjedeledd	135,-
11027	Hvit sløyfe for livkjole	100,-
11028	Grått slips i silke m/kjedeledd, til privat bruk. TILBUDSPRIS!	100,-
11030	Slipslenke m/gull kjedeledd	1 290,-
11032	Mansjettknapper forgyldt, hvit emalje m/kjedeledd	730,-
11033	Skjorteknapper for livkjole forgyldt, hvit emalje m/kjedeledd	705,-
11035	Jakkemerke i gull, liten størrelse	445,-
11036	Jakkemerke sølv/forgyldt	160,-
11037	Belte i skinn m/kjedeledd på spennen	500,-
11038	Slipsnål forgyldt m/kjedeledd	170,-
11039	Slipsnål hvit emalje m/kjedeledd	450,-
11040	Anheng i gull m/doublekjede	805,-
11041	Rebekkafigur	462,-
11042	Tresokkel til Rebekkafigur	50,-
11050	Rebekkaring gull m/emalje	3 130,-
11051	Lenkering for brødre (oppgi ringmål:)	2 985,-
11052	Lenkering for søstre (oppgi ringmål:)	2 165,-
For ringer er det ca. 4 ukers leveringstid			
11061	Hansker i skinn, hvit, str. 6 1/2, 7, 7 1/2, 8, 9, 9 1/2, 10 (str.)	180,-
11062	Vanter i crepé, hvite. One size	93,-
11065	Julekort m/konvolutter, pakke á 15 stk (faktureres u/ekspedisjonsgebyr	88,-
11066	Livkjoleskjorte, (str.)	520,-
11067	Hvit skjorte, (str.)	280,-
For skjorter kan det være opptil 8 ukers leveringstid			
11068	Paraply herre, sort m/kjedeledd	100,-
11069	Paraply dame, sort m/kjedeledd	100,-
11070	Silkeskerf dame, m/kjedeledd, 90 x 90 cm	280,-
11071	Oval hvit bildecad, min. 10 stk.	10,-
11072	Oval hvit decal til bruk f. eks. på innsiden av bilrute, min. 10 stk.	10,-
11074	Kalosjer for herrer, Moccasin, S, M, L, XL	286,-
11075	kalosjer for herrer, Commuter, S, M, L, XL	286,-
Begge typer leveres i str. Medium 8 1/2-10) og Large (9 1/2-11)			
11081	Handlenett m/kjedeledd	70,-
11082	PC skulderveske m/kjedeledd i rødt	390,-
11083	Krus m/kjedeledd i rødt	69,-
11084	Veskeholder m/kjedeledd	45,-
11085	Pashmina-sjal i ull/silke	410,-

Navn: **Odd Fellow Utstyr**
Adresse: **Stortingsgaten 28**
Postnr.: **0161 OSLO**
Telefon dagtid.: **Tlf: 22 83 92 50**
E-post: of.utstyr@oddfellow.no

Kjære leser...

Jeg har hatt gleden av å intervjuer alle de åtte europeiske Stor Sire i løpet av de siste to årene. Leserne av De Tre Kjedeled har fått presentert intervjuene på løpende bånd. Selvfølgelig er det forskjeller på de europeiske jurisdiksjoner og deres situasjon. Noen er tallmessige store som den svenske. Noen er relativt store som den islandske. Noen er faktisk ganske knøttsmå som den tyske, nederlandske og sveitsiske jurisdiksjon. Noen rekrutterer godt, mens andre sliter ganske kraftig.

Men et par trekk har slått meg som både bemerkelsesverdige og oppløftende.

Det første trekk jeg vil peke på er at man står felles sterkt om Ordenens verdigrunnlag. Visst er det forskjell på å høre hjemme i de nordiske, protestantiske enhetskulturer, i motsetning til å være en del av det multietniske og multireligiøse Nederland og det katolske, protestantiske og reformerte Sveits. Vi i Norden vet knapt hva religiøse og konfesjonelle forskjeller er i forhold til de nevnte land.

Samspillet mellom Det Altseende Øye og De Tre Kjedeled – Gud og mennesker – er klart til stede i alle jurisdiksjonene, selv om dette samspillet blir noe forskjellig i de like kulturer og nasjoner. Og innholdet i Ordensdevisene Vennskap, Kjærlighet og Sannhet, og Tro, Håp og Barmhjertighet er åpenbart ikke avhengig av om jurisdiksjonen er stor eller liten, om den rekrutterer godt eller ikke.

Forskjellene jurisdiksjonene imellom er så klart til stede, men det verdimelessige fellesskap veier langt tyngre og er grunnleggende mer viktig.

Lykkelig er Den Europeiske Storloge som har et slikt felles grunnlag å arbeide med.

Det andre trekk som er blitt forsterket etter hvert som jeg har reist fra land til land, er at selv om ordvalget er noe forskjellig, har alle uttalt ønske om en etisk bevisstgjøring og et kunnskapsløft.

Jeg har stilt meg spørsmål om hva som er årsaken til at så mange nå snakker om etikk og verdier? Futurologen Per Benterud ekstrapolerte for noen år siden Abraham Maslows behovshierarki, og mente at vi ville komme til en tid hvor verdier ville bli langt mer etterspurt. Det er ikke nok «å realisere seg sjæl». Man må også ha noe å realisere. Det kan være at verdibærende Ordener både merker og blir en eksponent for denne samfunns-trenden. I så tilfelle er dette en sjelden mulighet til å vise frem de verdibærende Ordener egenart og verdifulle dannelsesbetødning. Konsumet og «sjælrealiseringen» har sine grenser. Spørsmål reiser seg: Hva nå og hva mer?

Dette er en utfordring for vår Orden. Vi har verdier og dannelses å tilby. Men da må vi bevisstgjøre oss dem, først og fremst for oss selv og så for andre.

Så langt jeg kan se er det den sveitsiske Stor Sire Jean Wenger som har de videste visjoner for et slikt felles Odd

Foto: Jon Esben Johnsen

Fellow etiske løft i Europa. Sveitserne har allerede i noen år hatt et årlig etisk tema som har vært drøftet i alle de sveitsiske Ordensenheter og som er litt oppsummert i en liten bok som inngår i Ordenens refleksjonsmateriale. Effekten av at samtlige medlemmer arbeider systematisk og seriøst i løpet av et år med et slikt emne kan man neppe overvurdere. Dette er i seg selv et kunnskapsløft av dimensjoner. Hvis man kunne få omplantet denne sveitsiske idéen slik at man fikk et felles europeisk Odd Fellow tema å arbeide med gjennom et år, ville det både heve og forene Odd Fellow arbeidet i Europa på en hittil ukjent måte. Her kan den lille, sveitsiske jurisdiksjon med den visjonære Stor Sire, Jan Wenger, vise vei. Les for øvrig intervjuet med ham på sidene 16-17 og om sveitisk logeliv på sidene 18-19.

I tillegg til at intervjuene og reisene har gitt meg meget, og forhåpentligvis medført at leserne av De Tre Kjedeled har fått bedre innsikt i europeisk Odd Fellow liv, er det åpenbart at de europeiske Stor Sire ser likt på etisk fostring og kunnskapsbygging. Dette lover godt for vår Ordens fremtid.

Odd Fellow Ordenen i Norge:

Den Norske Storloge:

Stor Sire Morten Buan
storsire@oddfellow.no
Søster Deputert Stor Sire Tove Aalborg
strdepss@oddfellow.no
Bror Deputert Stor Sire Per-Arne Vidnes
brdepss@oddfellow.no
Søster Stor Sekretær Svanhild Sandem
strstorsekr@oddfellow.no
Bror Stor Sekretær Steinar Jansen
brstorsekr@oddfellow.no
Søster Stor Skattemester Svanhild Ljosland
strstorskm@oddfellow.no
Bror Stor Skattemester Thor Gunnar Eliassen
brstorskm@oddfellow.no

Kanselliet:

Kansellisekretær Helle Aandahl
Sekretær Torill Evjen Solli
Kansellimedarbeider Kjell Bakken
Sentralbord: 22 83 92 40
Odd Fellow Utstyr: 22 83 92 50
Telefax: 22 83 81 88
Epost: odd.fellow@oddfellow.no

Distriktsledelse

Rebekka Distriktsråd:
Distrikt 1 Oslo, Akershus og Kongsvinger
DSS Elna Kjær Meyer
Mobil tlf 918 41 936

Distrikt 2 Sør-Rogaland
DSS Sissel Idland
Tlf 51 61 83 25

Distrikt 3 Bergen, Hordaland, Sogn og Fjordane
DSS Grethe Evelyn Isdahl
Mobil tlf 918 95 605

Distrikt 4 Sunnmøre
DSS Tone Kvammen
Mobil tlf 918 52 582

Distrikt 5 Telemark
DSS Britt Haagensen
Mobil tlf 977 34 139

Distrikt 6 Trøndelag
DSS Gerd Johanne Strømmen
Mobil tlf 976 66 388

Distrikt 7 Østfold
DSS Kari Lea
Mobil tlf 934 81 016

Distrikt 8 Vestfold
DSS Ingebjørg Nesje Jonassen
Mobil tlf 995 53 088

Distrikt 9 Haalogaland
DSS Vivi Skyrud Uhre
Mobil tlf 957 49 202

Distrikt 10 Hedmark og Oppland
(unntatt Kongsvinger)
DSS Lisbeth Kristin Wictorsen
Mobil tlf 930 53 926

Distrikt 11 Troms (unntatt Harstad)
DSS Sylvi Tollefsen
Mobil tlf 907 78 119

Distrikt 12 Finnmark
DSS Ann-Mari Pettersen
Mobil tlf 917 96 657

Distrikt 13 Salten
DSS Lillian Holstad
Mobil tlf 480 06 015

Distrikt 14 Vest-Agder
DSS Selle Marie Horntvedt
Mobil tlf 915 52 780

Distrikt 15 Buskerud og Asker
DSS Asgerd Winge
Mobil tlf 975 26 995

Distrikt 17 Nord-Trøndelag
DSS Inger Mari Fossum
Mobil tlf 911 46 497

Distrikt 18 Nordmøre og Romsdal
DSS Anne Grete Laugtug
Mobil tlf 478 32 407

Distrikt 19 Nord-Rogaland
DSS Margarethe Langfeldt
Mobil tlf 416 04 586

Distrikt 20 Helgeland
DSS Helga Vargdal
Mobil tlf 415 52 710

Distrikt 21 Oslo og omegn
DSS Karin Lilleskare
Mobil tlf 900 60 578

Distrikt 22 Aust-Agder
DSS Ingeborg Baust
Mobil tlf 924 21 803

Distrikt 23 Smaalenene
DSS Unni Beate Bergsland
Mobil tlf 995 76 078

Distrikt 24 Lofoten og Vesterålen
DSS Helene Holmøy
Tlf 76 12 22 83

Distriktsledelse
Odd Fellow Distriktsråd:
Distrikt 1 Oslo, Akershus og Kongsvinger
DSS Per Arild Nesje
Mobil tlf 907 93 052

Distrikt 2 Sør-Rogaland
DSS Trygve Nils Vabekk Hjelte
Mobil tlf 908 99 399

Distrikt 3 Bergen, Hordaland, Sogn og Fjordane
DSS Hans Johan Landås
Mobil tlf 928 01 820

Distrikt 4 Sunnmøre
DSS Olav Hilmar Aass
Mobil tlf 905 14 928

Distrikt 5 Telemark
DSS Jan Strøm
Mobil tlf 911 42 910

Distrikt 6 Trøndelag
DSS Terje Selbo
Mobil tlf 924 03 361

Distrikt 7 Østfold
DSS Gunnar Gjølstad
Mobil tlf 952 82 259

Distrikt 8 Vestfold
DSS Dag Virik
Mobil tlf 995 70 702

Distrikt 9 Haalogaland
DSS Steinar Forsaa
Mobil tlf 411 03 188

Distrikt 10 Hedmark og Oppland
(unntatt Kongsvinger)
DSS Kolbjørn Hellum
Mobil tlf 901 29 211

Distrikt 11 Troms (unntatt Harstad)
DSS Svein Roar Simonsen
Mobil tlf 934 80 869

Distrikt 12 Finnmark
DSS Fred Davidsen
Mobil tlf 950 34 442

Distrikt 13 Salten
DSS Torbjørn Strand
Mobil tlf 906 66 195

Distrikt 14 Vest-Agder
DSS Hans Balchen
Mobil tlf 901 55 044

Distrikt 15 Buskerud og Asker
DSS Einar Kåre Longva
Mobil tlf 924 97 656

Distrikt 16 Sogn og Fjordane
DSS Bjarte Idak Husevåg
Mobil tlf 951 49 988

Distrikt 17 Nord-Trøndelag
DSS Odd Gunnar Nygård
Mobil tlf 909 17 887

Distrikt 18 Nordmøre og Romsdal
DSS Arne Dagfinn Reistadbakk
Mobil tlf 934 03 179

Distrikt 19 Nord-Rogaland
DSS Arild Sirevaag
Mobil tlf 977 22 254

Distrikt 20 Helgeland
DSS Jan Olav Mellingen
Mobil tlf 996 96 851

Distrikt 21 Oslo og omegn
DSS Morten Hallvard Søraa
Mobil tlf 906 66 469

Distrikt 22 Aust-Agder
DSS Tom Benkestok Schulz
Mobil tlf 916 25 964

Distrikt 23 Smaalenene
DSS Rolf Berg Nilsen
Mobil tlf 900 66 907

Internett:

(www.oddfellow.no)
Webmaster:
Anstein Jarl Nørsett Mob.: 900 55 254
webmaster@oddfellow.no

Odd Fellow Museum og Bibliotek: Omvisning i Museet eller et besøk i Biblioteket avtales med Stor Arkivar Knut Aslak Wickmann. Mobil: 911 53 714 eller storarkivar@oddfellow.no

Nettavisen:

Redaktør:
Erling Nordstjøl Mob: 902 05 998
nettavisredaksjonen@oddfellow.no

Utenlandske Odd Fellow adresser:

Odd Fellow Gruppen på Costa Blanca
Telefon: 00 34 96 68 64 782
Odd Fellow Gruppen på Torreviaja
Telefon: 00 34 96 57 10 125
Odd Fellow Gruppen på Gran Canaria
Telefon: 00 34 92 87 25 008
Broderloge Costa del Sol nr. 1
Telefon: 00 34 95 23 81 718

De Tre Kjedeled

Redaksjonen:
Kjell-Henrik Hendrichs
hendrichs@asker.online.no
Mob.: 900 34 882

Layout/Produksjon:
Jon Esben Johnsen
j-esjohn@online.no
Mob.: 948 71 810

Redaksjonssekretær:
Knut Aslak Wickmann
wickmann@basemail.no
Mob.: 911 53 714

Annonser:

Torill Evjen Solli
torill.solli@oddfellow.no
Tlf.: 22 83 92 40

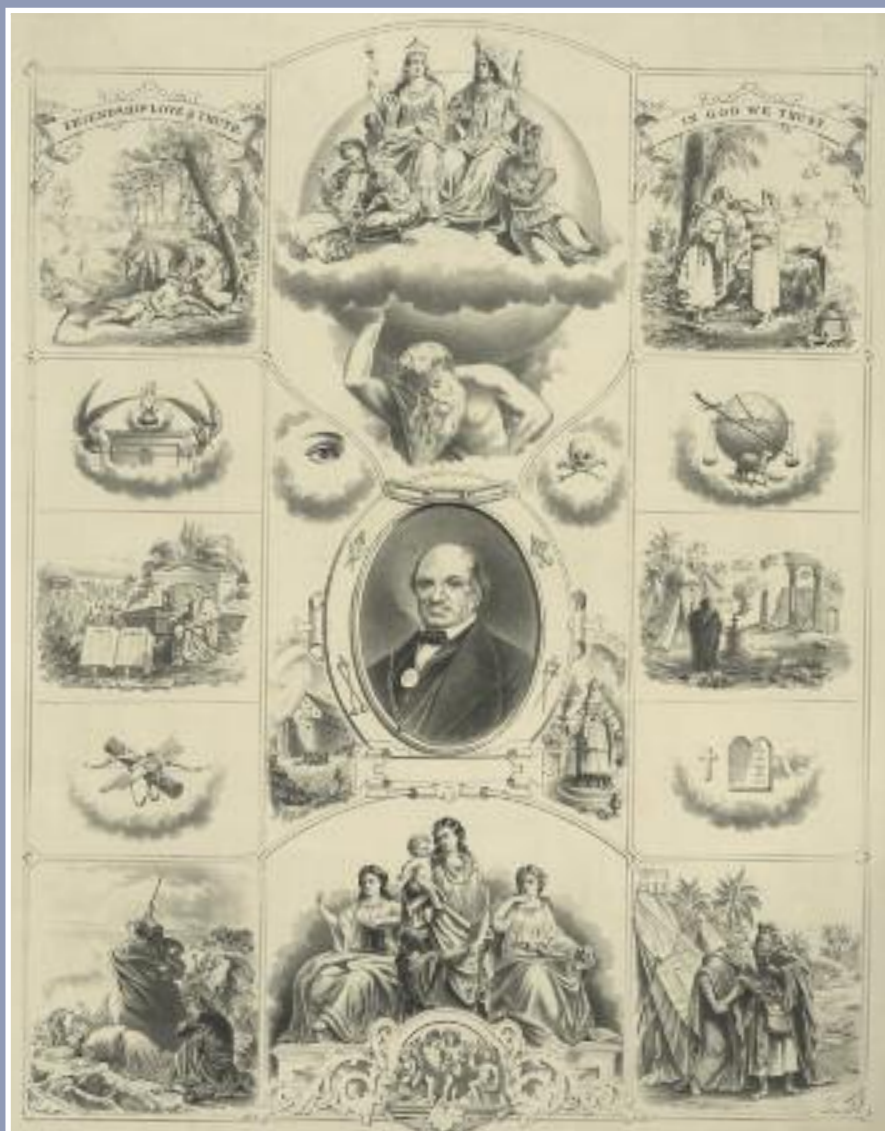
Opplag:
21 200

Trykk:
UnitedPress Poligrafija corporation
Latvia

B-Blad

Returadresse ved **varig** endring:
De Tre Kjedeledd
Stortingsgaten 28

0161 OSLO

«Titanen Atlas»

Denne plakaten er ganske spesiell idet den griper fatt i gresk mytologi. Vi ser titanen Atlas som bærer hele verden på sine skuldre; og han bærer åpenbart et farverikt fellesskap. Sentralt finner vi et bilde av Thomas Wildey, men uten navn. Rundt ham finner vi Det

Altseende Øyet, dødens attributt, regnbuen over arken og ypperstepresten Aaron med røkofferet.

Nederst finner vi en sjelden utgave av «Tro, Håp og Kjærlighet» hvor også en av kvinnene bærer et barn.

I venstre kolonne finner vi i engelsk utgave «Vennskap, Kjærlighet og Sannhet» og en rekke Odd Fellow loge symboler, mens vi i høyre kolonne finner teksten «Vi stoler på Gud» med sentrale Rebekkasymboler og leirsymboler. Plakaten må nok ha vært ment til intern bruk ettersom vi ikke finner noen skriftlig henvisning til Odd Fellow Ordenen ut over anvendelsen av symboler.